

Поётмга

ГАЗЕТА 1930 ЙИЛ
12 МАЙДАН ЧИКА БОШЛАГАН

Ўзбекистон Республикаси ИИВ нашри • 2003 йил 29 май, пайшанба • 22 (3498)-сон

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг оддий аскарлар ва сержантлар таркибида мuddатли ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларга қўшимча имтиёзлар бериш тўғрисида

“Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ, жанговар тайёргарлик самарадорлиги ва қўшинларнинг жанговар шайлигини, ҳарбий хизматнинг нуфузини ошириш, мuddатли ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларнинг ижтимоий муҳофазасини таъминлаш, шунингдек ҳар томонлама етуқ, Ватанга садоқатли ёшларни тарбиялаш, Қуролли Кучлар, махсус хизматлар ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларини армия мактабини ўтаган мард ва ватанпарвар кадрлар билан тўлдирish, бунинг учун пухта тайёргарлик кўрган резерв барпо этиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Молия, Мудофаа, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Миллий хавфсизлик хизмати ва Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмитанинг 2003 йил 1 июлдан бошлаб оддий аскарлар ва сержантлар таркибида мuddатли ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларнинг:

лавозим маошларини - икки баравар;

ҳарбий хизматдан бўшатилганда бериладиган нафақа миқдорини - энг кам ойлик иш ҳақининг саккиз бараварига

ёки 20 бараварга ошириш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

Белгилаб қўйилсинки, мuddатли ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларнинг пул таъминотини ошириш билан боғлиқ харажатлар Молия вазирлигининг “Сафарбарлик чақируви резерви маблағлари” махсус ҳисоб рақамига тушаётган маблағлар ҳисобидан амалга оширилади.

2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги (М.Б.Нурмуродов) Мудофаа, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Миллий хавфсизлик хизмати, Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмитанинг асосланган ҳисоб-китобларига биноан 2003 йилда “Сафарбарлик чақируви резерви маблағлари” махсус ҳисоб рақамидан мuddатли хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларнинг таъминотини яхшилаш, уларни зарур анжомлар билан таъминлаш, қўшилмалар ва қисмларни спорт инвентарлари ҳамда тренажёрлар, замонавий компьютер техникаси, ўқув материаллари, кутубхона фонди билан жиҳозлаш учун 2,0 млрд. сўм йўналтирсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларида мuddатли ҳарбий хизматни ўтаган фуқаролар Қуролли Кучларни мала-

кали кадрлар билан тўлдирish учун зарур бўлган техник ва бошқа мутахассисликлар бўйича республиканинг олий таълим муассасаларига ўқишга кираётганида уларга тест синовларида тўпланиши мумкин бўлган энг кўп баллнинг 20 фоизи миқдорда қўшимча имтиёз берилсин. Мазкур имтиёз ҳарбий қисм қўмондонлигининг тегишли тавсияномаси мавжуд бўлган тақдирда берилди.

Белгилаб қўйилсинки, мамлакат олий таълим муассасаларига ўқишга кириш учун ҳарбий қисмларнинг тавсияномалари жанговар ва ижтимоий-сиёсий тайёргарликда юқори натижаларга эришган мuddатли ҳарбий хизматчиларга қўшилмалар командирлари ҳамда уларга тенглаштирилган, ҳарбий хизматчини тавсифловчи маълумотларнинг тўғрлиги учун жавобгар бўлган мансабдор шахслар томонидан берилди.

Ҳарбий қисмлар қўмондонлиги тавсияномалари улар берилган кундан бошлаб уч йил мобайнида ҳақиқий ҳисобланади.

4. Мудофаа вазирлиги (Қ.Ғ.Ғуломов) Олий ва ўрта

махсус таълим вазирлиги (С.С.Ғуломов) билан биргаликда мuddатли ҳарбий хизматни ўтаган фуқароларга ўқишга киришда ушбу қарорнинг 3-бандида кўрсатилган имтиёзлар бериладиган таълим йўналишлари ва олий таълим муассасалари рўйхатини икки ҳафта мuddатда ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

5. Белгилаб қўйилсинки, Мудофаа, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Миллий хавфсизлик хизмати, Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмита, Давлат божхона қўмитасида контракт бўйича хизмат қиладиган ҳарбий хизматчилар, оддий аскарлар ва сержантлар таркиби энг аввало:

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларида мuddатли ҳарбий хизматни ўтаган;

сафарбарлик чақируви резервидаги хизматда бўлган ва Махсус ҳисоб рақамига пул бадалани тўлиқ миқдорда тўлаган, бир ойлик ҳарбий йиғинларда қатнашган ҳамда ҳарбий ҳисобдаги ихтисосликка турдош мутахассисликка эга бўлган шахслар ҳисобидан тўлдирлади.

6. Адлия вазирлиги (А.А.Полвонзода) манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой мuddатда ушбу қарордан келиб чиққан ҳолда амалдаги норматив ҳужжатларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида таклиф тайёрласин.

7. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири У.Т.Султонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2003 йил 22 май.

БАХТЛИ БОЛАЛИК

Истеъдодли, фидойи болаларимиз, фарзандларимизга билим ва касб чўққиларини забт этиш учун қанот беришимиз керак.

Ислом КАРИМОВ.

Э.Туляев олган сурат.

1 июнь —
Халқаро
болаларни
ҳимоя қилиш
куни. Ҳар бир
давлатнинг
обрў-эътибори
кўпроқ айнан
болаларга
кўрсатилаётган
ғамхўрликка
қараб ҳам
белгиланади.
Бу борада
мамлакатимизда
амалга
оширилаётган
ишларнинг
қўламини
ниҳоятда
кенгдир.
Юртимизнинг
қаерига бор-
манг болажон-
ларнинг шўх-
шодон кулгуси-
дан диллар
шодланади.

ИИВ ҲАЙЪАТИ МАЖЛИСИДА

Республика ИИВ Ҳайъатининг навбатдаги мажлисини Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазири, ички хизмат генерал-полковниги Зокиржон Алматов очди ва бошқарди.

Унда республика ички ишлар идораларида қонунчилик талаблари бажарилишини таъминлаш ҳамда бу борадаги шакл ва услубларни такомиллаштириш ҳақида ИИВ ЖИЭББ бошлигининг биринчи ўринбосари, ички хизмат подполковниги А. Шодиев ва республика Ички ишлар вазирининг ўринбосари, милиция полковниги Х. Зокировлар ўз маърузаларида атрофлича фикр юритдилар. Сўнгра ички ишлар идораларида шахсий таркибни бошланғич тайёргарликдан ўтказиш ва унинг самарадорлигини ошириш чоралари муҳокама қилинди.

Мажлис давомида қатор вилоятлар ИИБлари шахсий таркиб билан ишлаш хизмати раҳбарларининг кўрилган масалалар бўйича ҳисоботлари тингланди.

Республика Ички ишлар вазири З. Алматов яқунловчи нутқ сўзлаб, муҳокама этилган масалалар бўйича умумий аҳволни танқидий баҳолади ҳамда йўл қўйилган хато ва камчиликларни бартараф этиш йўлларини кўрсатиб ўтди, йиғилганлар эътиборини белгиланган вазифаларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашга қаратди.

Муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Ҳайъат мажлисида Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазири, Тошкент шаҳар ИИББ, вилоятлар ИИБлари, республика ИИВ Бош бошқармалари, бошқармалари ва мустақил бўлимларининг раҳбарлари иштирок этишди.

Ўз мухбиримиз.

ДОЛЗАРЪ МАВЗУГА БАҒИШЛАНДИ

Тошкент ва Самарқандда шу шаҳарлар ички ишлар идоралари ходимлари учун икки кунлик семинарлар ўтказилди. Тадбирлар Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати ва Швейцария Федерал Кенгаши ўртасидаги битимга асосан ташкил этилиб, Ўзбекистонда 2003-2005 йилларда гиёҳвандлик воситалари тарқалишининг олдини олиш ва унинг зарарини камайтириш тўғрисида ўзаро ҳамкорликдаги Лойиҳа доирасида бўлиб ўтди.

Семинарлар ишида мазкур Лойиҳа менежери Ш. Бларер (Швейцария), Буок Британиядан келган маслаҳатчи Д. Маклеллан, қатор ноҳукумат жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, республика ИИВ ХОСББ бўлим бошлиғи, милиция подполковниги Р. Хван, Тошкент шаҳар ИИББ ва Самарқанд вилояти ИИБ тегишли хизматлари вакиллари қатнашишди.

Тадбирлар баҳс-мунозаралар шаклида ўтиб, Лойиҳани амалга ошириш бўйича аниқ таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

И. ТОЛБОБОВ,
милиция подполковниги.

«Галла – 2003»

ҒАЛЛАНИ ЁНҒИНДАН АСРАЙЛИК!

Бу йил Самарқанд вилоятида 102 минг гектар ерга бошоқли экинлар экилган бўлиб, ярим миллион тоннага яқин ғалла ҳосили олиш режалаштирилган. Мавсум давомида ғаллани тўлиқ йиғиб олиш, ёнғин ва бошқа нобудгарчиликларга йўл қўймаслик шу куннинг энг долзарб вазифаларидан бири. Буни ҳисобга олган вилоят ҳокимлиги, прокуратура, ички ишлар ва бошқа тегишли идора-

лар раҳбарлари иштирокида “Жомбойдон”, “Самарқанддон”, “Оқтошдон” каби қатор корхоналарда семинар-кенгашлар ўтказилиб, аниқ режалар белгиланди, вазифалар тақсимланди. Тадбирларда мавсумда иштирок этадиган автотранспорт, қишлоқ хўжалик воситаларининг йиғим бошлангунга қадар техник ҳолати ва ёнғин хавфсизлиги жиҳатдан соғлиги текширилиб, мавжуд

камчиликларни бартараф этиш чоралари кўрилди.

Вилоят ИИБ ЁХБ ва ЙХХ ходимлари ҳамкорликда жойларда ёнғин ва йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш мақсадида муайян ишларни амалга оширишмоқда. Ҳар бир ғаллакор хўжаликка ЁХБ дан масъул ходим биркитилиб, суҳбатлар ўтказилапти, йўриқномалар берилаяпти. Мавсум даврида ёнғин хавфсиз-

лиги қоидаларига риоя этиш мақсадида ижара ва ширкат хўжаликлари раҳбарлари, бригада бошлиқлари, ҳайдовчи ва ишчи ходимларга эслатма ва мурожаатномалар тарқатилди. Уларда ғалла ўраётган комбайнларни ёқилғи билан таъминлашда уларнинг двигателини ўчирган ҳолда, ғалла майдонидан ташқарида амалга оширилиши, ғалла экилган майдонлар атрофи 4 м кенликда шудгорланиши, ғаллазорларда овқат пишириш, чой қайнатиш ёки сигарет чекиш мана этилиши эслатилган.

Хавфсизликка ўз ўрнида амал қилиш ризқ-рўзимиз бўлган ғаллани нобудгарчиликдан сақлаш омилдир.

Х. МАЛЛАЕВ,
ички хизмат майори.

ҲАФТАНИНГ МУҲИМ САНАЛАРИ

30 МАЙ

● Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги ташкил қилинди (2002)

31 МАЙ

● Халқаро кашандаликка қарши кураш кун
● Тошкент давлат авиация институти ташкил этилди (1995)

1 ИЮНЬ

● Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кун (1949)

● Тунис Республикаси миллий байрами — Ғалаба кун (1955)

● Самоа Мустақил давлатининг миллий байрами — Мустақиллик кун (1962)

2 ИЮНЬ

● Зирабулоқ жанги бошланди (Россия босқинчиларига қарши) (1868)

● Италия Республикаси миллий байрами — Республика эълон қилинган кун (1946)

3 ИЮНЬ

● Ўзбекистон Республикаси матбуот ва ахборот агентлиги ташкил қилинди (2002)

● “Миллий тикланиш” партиясининг таъсис қурултойи бўлди (1995)

4 ИЮНЬ

● Тонго қироллиги миллий байрами — Мустақиллик эълон қилинган кун (1970)

Янгиликлар, хабарлар, воқеалар

ОСОЙИШТАЛИГИМИЗ ИШОНЧЛИ ҚЎЛЛАРДА

Жорий йилнинг 15 майга ўтар кечаси қуролланган жиноятчилар гуруҳи томонидан Қирғизистон Республикаси Жалолобод шаҳри ИИБ ва Жалолобод вилояти ИИБ биноларига ҳужум уюштирилганидан кўпчиликнинг хабари бор. Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасининг Қирғизистон Республикаси Жалолобод вилояти билан чегарадош ҳудудида хавфсизликни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармойиши қабул қилинганди. Ана шундан келиб чиқиб Наманган вилояти ИИБда махсус тадбирлар ишлаб чиқилиб, чегара ҳудудларда хавфсизликни таъминлаш, аҳоли хушёрлигини ошириш мақсадида кенг кўламли профилактик ишлар олиб борилмоқда.

Хусусан, Косонсой ҳамда Янгиқўрғон туманларининг тоғолди, чегарада жойлашган қишлоқларида огоҳликка бағишланган учрашувлар ўтказилди. Унда Фарғона водийсида ташкил этилган махсус тезкор гуруҳ раҳбари, ички ишлар вазирининг биринчи ўринбосари, милиция генерал-лейтенанти Б. Матлюбов иштирок этиб, чегара ҳудудларда хушёрликни янада ошириш, ходимлар жанговар шай ҳолатда бўлишлари, юрт тинчлиги, осойишталиги йўлида барча бирдек масъулликни таъкидлаб ўтди.

Д. ТУРҒУНОВА.

Пойтахтдаги ушбу мажмуа жойлашган

икки қаватли бинода узок вақт Мирзо Улугбек тумани ИИБ 1-шаҳар милиция бўлинмаси, кейинчалик туман паспорт столи фаолият кўрсатди. Яқиндан эса у қайта таъмирланиб, соғломлаштириш марказига айлантирилди. Бу ерда шейпинг ва тренажёр заллари қурилди, фитобар очилди. Мажмуа ишга тушган кун дастлабки мижозлар — юқори синф ўқувчилари ташриф буюрдилар.

Мажмуанинг бунёд этилишига туман ИИБ ҲООБ ходимлари яқиндан ёрдам беришди. Бўлим бошлиғи, милиция майори Д. Назаровнинг айтишича, вояга етмаганлар ўртасида профилактик ишларни таш-

СОҒЛОМЛАШТИРИШ МАРКАЗИ ОЧИЛДИ

кил этишда унинг ўрни беқийсдир. Кам таъминланган оилаларда тарбияланаётган, шунингдек назоратсиз қолган ўсмирлар тренажёрлардан бепул фойдаланишяпти. Бу ерга нафақат “Бешкапа”, балки қўшни маҳаллалардан ҳам болалар келишади. Демак, шу атрофдаги бир нечта мактаб қамраб олинган. Маҳалланинг профилактика катта инспектори, милиция капитани М. Сулаймонов катта тажрибага эга. У мажмуа орқали милиция ҳисобида турган ўсмирлар тарбиясига таъсир ўтказиш ниятида. Ўз режаларини маҳалла фуқаролар йиғини раиси М. Аширматовга айтган эди унга маъқул тушди.

— Ушбу мажмуада 30 нафардан ортиқ жиноят қидирув

ва профилактика хизмати ходимлари ҳам шуғулланишади, — деди туман ИИБ бошлиғининг ўринбосари И. Исломов. — Бу эса уларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш ва жисмоний тайёргарлигини яхши йўлга қўйиш имконини беради. Буни инобатга олиб, марказ қурилишига астойдил кўмаклашдик.

Спорт мажмуасининг очилиши нафақат туман, балки шаҳарда муҳим воқеа бўлиб қолди. Шу муносабат билан ўтказилган тантанادا республика ички ишлар вазирининг ўринбосари, полковник Х. Ибрагимов, туман ва шаҳар милицияси, шунингдек, ҳокимликларнинг раҳбарлари иштирок этишди.

Ўз мухбиримиз.

МАЪРИФАТ ДАРСИ

Тошкент шаҳар ИИББ ҳузуридаги қўриқлаш бошқармасининг 2-алоҳида милиция батальони 4-отрядида ўтказилган навбатдаги маърифат дарсига республика Маънавият ва маърифат маркази директори ўринбосари С. Олимов ҳамда Ўзбекистон Республикаси ИИБ Бирлашган таҳририяти раҳбарияти ташриф буюрдилар. С. Олимов мафкура тушунчаси ва унинг бўғинлари ҳақида йиғилганларга тушунтириш бергач, иштирокчиларнинг саволларига жавоб қайтарди.

Шундан сўнг шахсий таркиб “Постда”, “На посту” газеталари ва “Қаёқон”, “Ўқит” журналларининг ташкил этилиши тарихи ҳақида батафсил маълумот олдилар. Шунингдек, иштирокчилар Бирлашган таҳририятнинг бугунги фаолияти ва келгуси режалари билан ҳам таништирилди.

Ўз мухбиримиз.

ЯНГИ “МАТИЗ”ЛАР ЙЎЛГА ЧИҚДИ

Хоразм вилояти ИИБ ППХ ходимлари жамоат тартибини сақлаш, жиноятчиликнинг олдини олишда “Нексия”, “Дамас”, “Тико” каби автомобиллардан кенг фойдаланишяпти. Энди улар сафига республика Ички ишлар вазирлиги томонидан ажратилган 9 та “Матиз” автомашинаси ҳам қўшилди.

— Замонавий хизмат автомашиналари ажратилгани ходимларимизни руҳлантириб юборди, — дейди ППХ батальони сардори, милиция подполковниги Ш. Самандаров. — Намунали жамоат тартибини сақлаш, содир

этилган жиноятларни тезкорлик билан фож этишда гайрат кўрсатиб меҳнат қиламиз. Юқори касб маҳоратига эга, энг қулай алоқа воситалари билан таъминланган, жисмонан кучли ходимлар халқ осойишталигини таъминлашдек масъулиятли вазифани шараф билан адо этишларига ишончимиз комил.

Х. ЖАББОРОВ.

Суратда: милиция подполковниги Ш. Самандаров ходимлар билан хизматда йўриқномасини ўтказмоқда.

Ж. ҚОЗОҚ олган сурат.

СЕМИНАР-КЕНГАШ ЎТКАЗИЛДИ

Тошкент вилояти ИИБда шаҳар, туманлар ИИБ ХЧК ва ФБ ходимлари иштирокида Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасида паспорт тизимини такомиллаштириш тўғрисида”ги Фармони, соҳага оид меъёрий ҳужжатлар ва ИИБ буйруқлари талабларининг бажарилиши юзасидан семинар-кенгаш бўлиб ўтди.

Унда республика ИИБ ХЧК ва ФБ бошлиғи, милиция полковниги Б. Шорихсиев иштирок этди. У ўз маърузасида меъёрий ҳужжатлар билан ишлашнинг аҳволига тўхталди. Чунончи, жойларда бу борада камчилик ва нуқсонлар учраётгани, айрим ходимларнинг ҳуқуқий билимлари талаб даражасида эмаслиги, қонун бузилиши ҳоллари мавжудлигига эътиборни қаратди. Шунингдек, вилоятнинг Бўка, Зангиота туманлари паспорт хизмати ходимлари томонидан йўл қўйилган камчиликларни кўрсатиб ўтди ва келгусида тақдорланмаслиги бўйича аниқ таклифлар киритди. ИИБ ХЧК ва ФБ бўлим бошлиғи, милиция подполковниги К.Зокиров чет эл фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг республикамизга келиши-кетиши ва вақтинча яшашлари тартиб-қоидалари хусусида батафсил тушунча берди. Айнан шу мавзуга бағишлаб тайёрланган видеофильм намойиш этилди.

Семинар иштирокчилари ўзларини қизиқтирган саволларга батафсил жавоб олдилар.

М. МИНОВАРОВА.

1 июнь – Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни

БОЛАЖОНЛАР ҚУВОНЧИ

Фарғона вилояти ички ишлар бошқармасига қарашли “Юлдузча” болалар боғчасида бир юз элликка яқин кичкинтой тарбияланади.

– Вилоят ИИБ раҳбариятидан мамнунмиз, – дейди боғча мудираси Муҳаббат опа Хайдарова. – Муассасамизни тўлиқ таъмирлаб беришди. Сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ҳам диққат марказида. Ҳозирда 6 та гуруҳда 9 миллат вакилидан иборат 2 ёшдан 7 ёшгача бўлган болалар тарбияланмоқда.

Ота-оналарнинг хоҳиш-истакларини ҳисобга олиб, рус ва ўзбек гуруҳлари ташкил қилганмиз. Болаларни инглиз тилига ўргатиш ҳам яхши йўлга қўйилган. Ҳафтада 3 кун ушбу тил бўйича машғулотлар ўтказилади. Бунда Фарғона Давлат университети хорижий тиллар факультети декани Неъматжон Собиров яқиндан ёрдам бермоқда.

Болалар учун кунига 4 маҳал иссиқ овқат қилинапти. Бир бола учун энг кам иш ҳақининг эллик фоиз миқдоридо ойлик тўлов тўланади.

Бизда Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг “Уч мингинчи йилнинг боласи” таянч дастури бўйича ақлий, ахлоқий, жисмоний тарбия машғулотлари олиб борилади. Тарбияланувчилар ҳафтада икки кун спортнинг тазквондо тури билан шуғулланадилар.

Шифокор ва ҳамширамиз болаларнинг соғлигини доимо назорат қилиб боришадди. Сифатли ва тўйимли таомлар тайёрлаб, болажонларини хурсанд қилиш ошпазларимиз Сайёра Абдуллаева ва Гулнора Умарованинг зиммасида. Барноҳон Турсунбоева ва Дилфузахон Абдуллажоновна каби тарбиячиларимиз ўз тажрибалари билан бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунига бағишлаб алоҳида тадбир тайёрладик. Болалар ўз ота-оналарига ажойиб концерт намоиш этишади.

М. КИМСАНБОВ тайёрлади.

Тадбир

МАҲОРАТ КЎРСАТИШДИ

Сирдарё вилоятида республика Ички ишлар вазирлиги ППХ ва ЖТСББ тизимидаги оммавий тадбирларни ўтказиш вақтида жамоат тартиби ва хавфсизликни таъминловчи махсус батальон (отряд)лар шахсий таркиби ўртасида жанговар қуролдан ўқ отиш бўйича мусобақа ўтказилди. Ушбу тадбир дастурига кўра иштирокчилар дастлаб Гулистон шаҳрининг Маънавият ва маърифат маркази, Хотира майдони, Алпомиш спорт мажмуи, ички ишлар бошқармасига қарашли сузиш ҳавзасини бориб кўрдилар.

Мусобақа тантанали вазиятда очилгач беллашувлар бошланди. Мурасасиз кечган баҳсларда ғолиблар аниқланди. АКМ ва АК қуролларидан ўқ отиш бўйича милиция старшинаси Р. Ганияпов (Сирдарё вилояти ИИБ), милиция сафдо-

ри Ж. Тулямов (Тошкент вилояти ИИБ), милиция сержанти К. Ильин (Транспорт ИИБ)лар фахрли ўринларни эгаллашди. Мақаров тўппончаси бўйича эса милиция катта лейтенанти Б. Есбердиев (Тошкент вилояти ИИБ), милиция лейтенанти А. Суванкулов (Сирдарё вилояти ИИБ) ва милиция капитани С. Нарзиев (Навоий вилояти ИИБ)лар маҳорат кўрсатишди. Мусобақанинг энг ёш иштирокчиси милиция сафдори Ж. Тулямов деб топилди.

Умумжамоа ҳисобида эса биринчи ўринни мезбонлар кўлга киритишди. Иккинчи ва учинчи ўринлар пойтахт вилояти ИИБ ва Тошкент шаҳар ИИББ вакилларига насиб этди.

Ғолибларга фахрий ёрлиқлар, дипломлар ва қимматбаҳо совғалар топширилди.

Р. АШИРМАТОВ,
милиция подполковниги.

Огоҳлик – давр талаби

ФУҚАРОЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР

Қашқадарё вилояти Косон тумани ИИБ ходимлари маҳалла ва қишлоқ фуқаролар йиғинларида, турли меҳнат жамоаларида бўлиб, “Огоҳлик – давр талаби”, “Ўзингни, ўз уйингни ўзинг асра”, “Гиёҳвандликка қарши курашайлик” каби мавзуларда суҳбатлар ташкил этишмоқда. Ҳозиргача 9 та қишлоқ, 12 та маҳаллада аҳоли билан учрашувлар ўтказилди.

Яқинда “Гувалак” қишлоқ фуқаролар йиғинига ҳуқуқ-тартибот ходимлари ташриф

буюришди. Унда туман жиноят ишлари бўйича судининг раиси С. Раҳимов, туман

ИИБ профилактика инспектори Б. Бадриддинов ва бошқалар қатнашдилар. Қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Х. Хўжаёров “Ўзингни, ўз уйингни ўзинг асра” мавзуида маъруза қилди.

Шундан сўнг сўзга чиққан М. Каримов, Ф. Хайдаровлар ҳозирги тинч, осуда кунларнинг қадрига етиш, турли хил диний-экстремистик оқимларнинг ҳудудга кириб келишига йўл қўймаслик ҳақида мулоҳаза билдирдилар.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
истеъфодаги милиция старшинаси.

Маҳалла фуқаролар йиғинларида педагог-тарбиячи лавозими жорий этилгани айтилди. Уларнинг вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш гуруҳлари ходимлари билан ҳамкорлиги катта самара бермоқда.

Суратда: Қизилтепа тумани ИИБ инспектори, милиция лейтенанти Равшан Нодиров ва “Ўзбекистон” маҳалласи педагог-тарбиячиси Яндаш Раҳмонов болалар билан суҳбатлашишяпти.

Н. РАҲИМОВА олган сурат.

Қилмиш – қидирмиш

МАСЪУЛИЯТСИЗ РАҲБАРЛАР

ИККИ МАСЪУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЖАМИЯТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ БАЪЗИ ҚИЛМИШЛАРИ ХУСУСИДА

Шокиржон Жониев (исм-шарифлар ўзгартирилган) 2001 йил августида ўзи раҳбарлик қилаётган Бухоро шаҳридаги “Автокар” масъулияти чекланган жамиятга қарашли “Нексия” машинасини сотиб олди. Қимматми-арзонми, ҳар ҳолда ўша йили чиққан машина унга етти ярим миллион сўмдан ошиқроққа тушди-да.

Фалокат оёқ остида экан. Автоҳалокатга учраб, машинасининг у ер-бу ери пачоқ бўлди. Ўзининг жони омон қолганига шукр қилиб, “Нексия”ни шаҳардаги “Автотехтаъминот таъмир” масъулияти чекланган жамият устахонасига олиб борди.

Машина таъмирдан чиқай деб қолганда иккинчи масъ-

улияти чекланган жамият раҳбари Шариф Маъруфов унга кутилмаган бир таклифни айтиб қолди.

– Машинангиз худди янгидай бўлиб қолибди. Истасангиз янги “Нексия”дек сотиб бераман, – деди у.

– Ҳужжатлар масаласи-чи? – У ёғини ҳам тўғрилаймиз.

Шокиржон бажонидил рози бўлди. Ҳатто “Ўзининг илгариги нархидан бир-икки миллион сўм ортиқроққа сотсам янаям яхши бўларди”, – деб ичида қувонди ҳам.

Ўртада воситачилик қилаётган Шариф балки хизмат ҳақидан ҳам умидвор бўлгандир. Аммо унинг бундан бошқа яна бир дарди бор эди. 2002 йил августида “Пахта-

банк”нинг Бухоро вилояти бошқармаси у раҳбарлик қилаётган масъулияти чекланган жамият ҳисоб рақамига 15 миллион сўм ўтказганди. Ўзаро келишувга мувофиқ Шариф Маъруфов шу пулга ЎЗДЭУ автозаводидан 2 та “Тико” автомобили олиб бериши лозим эди. Орадан бир ойча ўтса ҳам сўзининг устидан чиқмади. Банк раҳбарлари эса ё пулни қайтар, ё машина олиб келиб бер, деб қисталанг қилишарди.

Ана шундай бир пайтда устахонасига у ёқ-бу ёғи пачоқ бўлганини ҳисобга олмаганда янги машинанинг ўзи келиб қолди. Юқоридо айтганимиздек, Шокиржон билан келишгач, у банк раҳбарларига кўнғироқ қилиб, “Авто-

кар” корхонасида яп-янги “Нексия” бор. Истасангизлар, уни сотиб олинглар. Улар сиз ўтказган пулни менинг корхонамга кўчиришади. Мен эса сизларга қайтараман. Шу тариқа ҳисоб-китобимиз тўғри бўлади”, – деди. Бу таклиф банк раҳбарларига маъқул келди. Уларнинг вакили келиб “Нексия”ни кўрди. Машинамисан – машина!

Ўзаро келишувга мувофиқ “Автокар” ҳисоб рақамига 12 миллион сўмдан зиёдрок пул ўтказилди. Шокиржон шу куннинг ўзида ўзига тегишли “Нексия”ни Тошкент шаҳрида яшовчи Абдуҳалим Шароповга 200.000 сўмга(!) сотганлиги ҳақида нотариус орқали олди-сотди шартномасини расмийлаштирди.

Мақсад уни вилоят ИИБ ЙХХБ рўйхатидан чиқариш эди. Токи “Пахтабанк”нинг вилоят бошқармаси сотиб олаётган “Нексия” янги машина сифатида рўйхатга олинсин.

Ҳақиқатан ҳам шундай бўлди. Машина ҳужжатлаштирилгач, уни банк вакиллари олиб кетишди. Ҳаммаси режадагидек кетаётган эди. Фақат қинғир ишнинг қийиғи барибир чиқар экан. 2003 йил январидо ҳайдовчи машинанинг олд қисми қайта бўялганини пайқаб қолди. У гумонини банк бошқармаси бошқарувчисига айтди. Шундан сўнг вилоят ИИБга ариза билан мурожаат этилди. Тергов, экспертиза давомида машинанинг эски эканлиги, олди-сотди шартномасининг сохталиги, фирибгарларнинг бошқа найранглари ҳам фош бўлди. Жабрдийдаларга, яъни банк бошқармасига етказилган моддий зарар тўла қопланди.

О. ҲАСАНОВ,
милиция подполковниги.

Ислохотлар – амалда

Мустақилликка эришган ҳар бир халқ ўз тараққиёт йўлини танлайди, янги жамият қуриш ва давлат бунёд этишда ўз андозасини ишлаб чиқишга ҳаракат қилади. Ўзбекистон ҳам миллий хусусиятлари, анъаналарини ҳисобга олган ҳолда фуқаролик жамияти ва ҳуқуқий демократик давлат қуриш, бозор муносабатларига ўтиш, тенг ҳуқуқли ҳамкорликка асосланган ташқи сиёсатнинг аниқ принципларини белгилаб олди.

Давлат бутун жамият миқёсида унинг расмий вакили сифатида фаолият юритувчи, жамиятни бошқариш, адолат ва тенглик тамойилларининг амалга ошишини таъминловчи сиёсий ташкилотдир. У ўз олдига қўйган мақсадларга эришиш, давлат ҳокимиятини амалга ошириш, жамиятни бошқариш учун қатор тузилма-

Вазирлар Маҳкамаси унинг ижросини таъминлайди, суд органлари эса одил судлов вазифасини амалга оширади.

Давлат органлари қатор белги ва хусусиятларга, яъни ташкил этилишининг қонунда белгиланган алоҳида тартибига, ташкилий-ҳуқуқий мустақилликка, тегишли молияга, ўз ички тузилмасига, хизматчилар

ДАВЛАТ МЕХАНИЗМИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ

лар, яъни давлат органлари, ташкилотлари, муассасалари, идоралари тизимини ташкил этади ва улар ёрдамида фаолият юритади. Бу тузилмалар мажмуи давлат механизми тушунчасини англатади.

Давлатнинг ўзига хос жиҳатларидан бири шундаки, у жамият номидан иш қўради ҳамда унинг вакили сифатида қўллаб халқ манфаатларига оид масалаларни ҳал этади.

Жамиятнинг жадал суръатларда илгарилаб кетиши давлат механизми шакли ўзгаришига олиб келади. Бу борада юртимизда ўзини ўзи бошқариш идоралари фаолиятини такомиллаштириш бўйича ҳукумати-миз томонидан қабул қилинган қарорлар катта аҳамиятга эга. Лекин ўзини ўзи бошқариш органлари давлат механизми таркибига кирмайди, яъни улар давлат органи ҳам, жамоат бирлашмаси ҳам эмас. Балки ўз ҳудудида бошқарувни таъминлайдиган маҳаллий идора ҳисобланади.

Илмий адабиётларда кўпинча давлат механизми атамаси давлат аппарати деб юритилади. Унинг таркибидан айнан давлат идоралари асосий роль ўйнайди. Масалан, Олий Мажлис қонун қабул қилади,

мажмуига эга. Шундан келиб чиққан ҳолда уларни қонун чиқарувчи, ижро этувчи, олий судловни амалга оширувчи идораларга ажратиш мумкин. Демак, давлат органларининг ваколатлари ҳажмига қараб, олий ва маҳаллий органларга, қарор қабул қилиш тартибига кўра эса коллегиал ва яккабошчилик асосида ишлайдиган органларга бўлиш мумкин.

Жамият тараққиётида ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг ўрни бекиёсдир. Уларнинг асосий вазифаси қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни таъминлаш, инсонларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоялаш ҳамда жиноятчиликка қарши кураш ҳисобланади. Улар сирасига шунингдек, суд, прокуратура, ички ишлар, миллий хавфсизлик хизмати, божхона, солиқ ҳамда адлия идоралари киради.

Шундай қилиб, давлат механизми бу ҳокимият ва давлат функцияларини амалга оширувчи давлат органлари тизимидир. Ушбу тизимнинг ички тузилиши, тузилмаси жамият ва давлат ҳаёти ўзгарган сари шаклланиб, мураккаб-лашиб бораверади.

Дилшод УСМАНОВ.

Хизматларда

АЁЛ БАХТИ

Кумуш опа Омонова жазони ижро этиш муассасасига ишга келганида 18 ёшда эди. Қаршидаги қишлоқ хўжалиги техникумининг ҳисобчилик бўлимини тугатган қизни муассаса бошлиғи, ички хизмат полковниги (марҳум) Ҳаққул Худойбердиев самимий кутиб олди. Уни кассирлик вазифасига ишга қўйди. Орадан ўттиз икки йил ўтди. Айни кунларда у бош ҳисобчи ёрдамчиси вазифасида ишлаб келмоқда.

Умр — оқар дарё, дейдилар. У яқинда 50 йиллик қутлуг ёшини нишонлади. Турмуш ўртоғи Салоҳиддин Умаров билан оқил фарзандларни тарбиялади. Катта қизи Дилафрўз ёш болали, таътилда. Дилрабо ички хизмат кичик сержанти. Онаси билан ёнма-ён, иқтисодчи вазифасида ишляпти. Ўғли Фурқат Умаров ички хизмат катта лейтенанти, жазони ижро этиш муассасасида бўлим бошлиғи. Республика ИИВ Академиясида сирдан таҳсил олмоқда. “Ўригидан данаги ширин”, деганларидек олти нафар

жажжи набира Кумуш опанинг жону дили.

Фидойи ходим меҳнат фаолияти давомида кўплаб устозлар кўрди. Тажрибасини бойитди. Айни пайтда эса Р. Маттиев, Д. Хусанова, Ш. Кулмуродов, З. Куртаева кабилар опанинг шогирдлари.

— Кумуш опага ҳар қанча ҳавас қилса арзийди, — дейди муассаса бошлиғи ўринбосари, ички хизмат майори У. Раҳмонов. — Бир жамоада шунча йил самарали меҳнат қилиш катта бахт. “Ўзининг ҳалол меҳнати билан барчага ўрнак, жа-

моа ўртасида иззат-икромга эгалар. Бу эътиборга меҳнатсеварлиги, самимийлиги билан эришганлар.

Кумуш опани бахти бекам аёл, дейиш мумкин. Ана шу бахти бекамлик умрбод йўлдош бўлиб қолсин!

Соҳибжамол АМИНОВА.

Суратда: Кумуш опа қизи Дилрабо билан.

Э. МИРЗАЕВ олган сурат.

КИНОЛОГЛАР КЎМАКЧИСИ

Бугунги кунда ички ишлар идораларини кинология хизматисиз тасаввур этиш қийин. Тўрт оёқли кўмакчилар жиноятни очиш, осойишталикни таъминлашда ходимларга яқиндан ёрдам беришмоқда.

Кеч соат 22.00 ларда Оқ олтин туманида хизмат вазифасини ўтаётган вилоят ЙХХБ кинолог-инспектори, милиция старшинаси А. Анорқуловнинг “Жек” лақабли хизмат ити келатган фуқарога қараб қаттиқ хура бошлади. У ўзини четга олиб қадамни тезлатди. Хушёр турган инспектор қочмоқчи бўлган шахсни тўхтатди. Сардоба кўрғонида яшовчи Тоҳир И. тинтув қилинганда спорт кийими чўнтагидан 19,4 гр марихуана топилди.

Орадан бир неча кун ўтиб Жек яна бир жиноятнинг олдини олишга муваффақ бўлди. 1969 йилда туғилган, ҳеч қаерда ишламайдиган Босит К. милиция ходимларини кўрди-ю ранги ўчиб, ўзини дуч келган кўчага урди. Бироқ Жек уни аллақачон пайқаб улгурган эди. Шу боис ортидан югурди. Кинолог А. Анорқулов ҳамда милиция катта лейтенанти И. Фоиповлар етиб келиб, холислар иштирокида Босит К.ни тинтиб кўришганда, унинг чўнтагидан 0,4 гр. героин топилди.

Гиёҳфурушлар оғуни яширишда ҳар қанақа усуллардан фойдаланадилар. Қўшимча сирли

чўнтақлар, пойабзал пошнаси, тагчарми, хуллас, кимнинг ақли нимага етса, шуни қўллайдди. Ана шундай ўзини устаси фаранг ҳисоблаган 45 ёшли Ли Г. ҳам 0,32 гр героинни жемперининг қатига жойлаб олганди. Посбонларнинг кўзини шамғалат қилиб ўтиб кетаман, деб ўйлаганди. Унинг ниятини вилоят ЙХХБ кинолог-инспектори, милиция сержанти В. Холиқбердиев ўзининг “Граф” лақабли хизмат ити ёрдамида чиппака чиқарди.

Сирдарё тумани Синдромбод жамоа хўжалигида яшовчи Икром С. тунда тўғри йўл қолиб, эгрисидан юрадиганлар тоифасидан экан. У “Милтиқни сотиб, пулига...” дея хаёлан хомчўт қилиб келатганида нимадир ириллагандай бўлди. Унинг оёқлари қалтирай бошлади. Қўлини милтиқига узатаётганда нимадир ёпишди. У — милиция сержанти Х. Турдиевнинг ёрдамчиси Роки эди.

Вилоят ИИБ ЖК ва ТҚКБ ҳамда Тергов бошқармаси томонидан ўтказилаётган тадбирларда ЙХХБ кинолог-инспекторлари хизмат итлари билан фаол қатнашишмоқда.

Муҳаббат ИБРОҲИМОВА.

Маънавий-сиёсий тайёргарлик машғулоти гуруҳлари раҳбарларига ёрдам

ЭРК ВА ОЗОДЛИК УЧУН КУРАШГАНЛАР

Милоддан аввалги VI аср ўрталарида Аҳамонийлар подшоиси Кир II Бобил, Миср ва Марказий Осиё мамлакатларини босиб олишга киришди. У Парфия, Марғиёна ва Бақтрияни эгаллади. Бироқ иккинчи юришда маҳаллий аҳолининг қаттиқ қаршилигига дуч келди ва массагетлар томонидан тор-мор қилинди. Бу ерда гуруҳ раҳбари Тўмарис жасорати ҳақида батафсил тўхталиши лозим.

Эраминдан аввалги 522 йили Аҳамонийлар тахтини Доро I эгаллайди. Тез орада Марғиёнада форс босқинчиларига қарши кўзғолон кўтарилди. Унга Фрада раҳбарлик қилади. Кўзғолончилар билан форс қўшинлари ўртасида ҳал қилувчи жанг милоддан аввалги 522 йилнинг 10 декабрида бўлади. Бу жангда марғиёналиклар енгилди, 55 минг киши ҳалок бўлади, 6000 кишидан кўпроғи асир олинади. Кўзғолонда аҳолининг деярли барча табақалари иштирок этади.

Ўз шоҳлигининг учинчи йили Доро I саклар устига кўшин тортади. Бу юриш форслар учун муваффақиятсиз тугайди. Гуруҳ раҳбари чўпон Широқнинг жасорати ҳақида батафсил тўхталиб, унинг халқ озодлиги йўлида ўз жонидан воз кечганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиши лозим.

Милоддан аввалги IV асрнинг иккинчи ярмида хоразмликлар мустақил давлат тиклайдилар. Бу пайтга келиб саклар ҳам Аҳамонийлар сулоласи таъсиридан халос бўлишади.

Орадан 150 йил ўтиб, Марказий Осиё халқлари устига македониялик Искандар Зулқарнайн (Александр Македонский) қўшинлари билан босиб келади. У 329 йил баҳорда хужум бошлади ва бутун Бақтрия ҳудудини босиб олиб Ўқуз (Амударё) дарёсидан ўтиб, Яксарт (Сирдарё) дарёси қирғоқларига (ҳозирги Хўжанд атрофлари) борган.

Искандар Самарқандни қандай қўлга киритгани номаълум, бироқ у ерда анча лашкар қолдириб, Сирдарё томонга йўл олади ва Хўжандга яқинлашади. Бу ерда Уструшананинг тоғли аҳолиси қаршилигига дуч келди. Искандар яраланди. Бироқ барибир тепалик эгалланади. Аррианнинг ёзишича, 30000 кишидан 8000 нафари омон қолган, холос. Сирдарёдаги еттига қалъада жон сақлаш учун яширинган аҳоли, айниқса Киросат (Хурсон) қалъаси ва мамекен қабиласи яшайдиган шаҳар аҳли Искандарга қаттиқ қаршилик кўрсатади. Шу пайтда Спитамен Мароқанд (Самарқанд) даги юнон лашкарларини енгади.

Фарнух бошчилигидаги Искандар аскарлари Спитаменни таъкиб этиб бордилар ва чўлга суриб чиқардилар. Бироқ македонияликлар орасидаги келишмовчиликдан фойдаланган Спитамен улар устидан ғалаба қозонади. Кўчманчи қабилалар

ва маҳаллий аҳоли ёрдамида у яна Мароқандни қамал қилади. Шунда Искандар Александрия Эсхатада бир қўшинни қолдириб, ўзи Мароқанд сари юради. Спитамен эса қамални бўшатиб Бухоро томонга чекинади, сўнгра чўлга чиқиб кетади.

Сўғдиёнага қарши ҳарбий ҳаракатлардан сўнг Искандар бир неча отряд ва икки лашкарбошисини Спитаменни таъкиб этиб бориш учун юборади. Пайт пойлаб турган македонияликлар унга қарши хужум қиладилар ва иккинчи галда Спитамен енгилди. Шундан кейин сўғдиёналиклар ва бақтрияликлар душманга асир тушишади, массагетлар эса Спитамен билан чўлга қочишади. Ўрта Осиё халқлари устидаги аҳамонийлар зулми юнон-македонларники билан алмашди. Бу зулмдан қутулиш учун Сўғдиёнага 150, Бақтрияга 180 йил керак бўлди.

VIII аср бошларида мамлакатимиз халқлари учун яна бир хавф бу — араблар босқини бўлди. Марказий Осиёнинг араблар томонидан истило қилинишини баён қиларкан, гуруҳ раҳбари араб халифаларига қарши Фурак, Диваштич, Абу Муслим, Рофс ибн Лайс ва Муқанна раҳбарлигида кўтарилган кўзғолонлар ҳақида батафсил тўхталиши мақсадга мувофиқ.

Ўн тўрт йилдан ортиқроқ давом этган Муқанна кўзғолони ўша даврда жаҳоннинг энг йирик давлати ҳисобланган Араб халифалигини ларзага келтирди. Озодлик, мустақиллик йўлидаги жангу жадал, курашлардан толиққан, енгилган Муқанна хукмрон табақа кузғулари қўлига асир тушмаслик учун ўзини олов қаърига отиб, душманларни лол қолдиради. Мазакур кўзғолонлар бундан кейин арабларни маҳаллий халқ билан ҳисоблашишга мажбур қилди.

ИИБ Ички қўшинлар Бош бошқармаси шахсий таркиб билан ишлаш бўлими.

UCHINCHI

«Поемга»
gazetasining ilovasi

TANIQLI KISHILAR BILAN UCHRASHUV,
HAJVIYA, XANDALAR, KROSSVORD,
SKANVORD, MUNAJJIMLAR BASHORATI, +
HAYRATOMUZ VOQEALAR,
SPORT YANGILIKLARI, INTERNET XABARLARI

TV OLAM

(Боши ўтган сонда).

Ўғри ҳатто блок кўйилган карточкадан ҳам фойдаланиши мумкин. Кўплаб Европа мамлакатларида майда-чуйда (40-50 АҚШ доллари атрофида) харид қилинганда карточка кодига блок кўйилган-кўйилмагани, унинг ҳақиқий эгаси кимлиги текшириб ўтирилмайди. Ҳатто карточкангиз кўлингизда бўлса ҳам, устаси фаранг фирибгарлар ундан сиз қатори фойдалана олишади. Берлинлик шумтака болалар бунинг йўлини топишди. Улар банкоматнинг пул тушадиган тирқишига шаффоф скотч ёпиштиришади. Аппаратга карточкангизни тиксангиз, ишга тушиб кетади. Ҳатто экранда ОК (О'кей) деган ёзув ҳам пайдо бўлади. Фақат пулдан дарак бўлмайди. Табиийки, банкомат носоз экан, деган ўйда бошқасини излайсиз. Қорангиз ўчиши билан ҳалиги шумтакалар югуриб келиб банкомат тирқишига ёпиштирилган скотч олиб ташлашадиган сиз буюртма берган пулга эга бўлишадиган.

Агар фирибгар карточкангизнинг рақамини билиб қолса, яна бир бало. Чунки у Интернет-шоп (дўкон)лар орқали анча-мунча нарса харид қилиши мумкин. Ахборотингиз учун: ҳозир сохта интернет-шоплар ҳам пайдо бўлган. Дейлик, сиз компьютер орқали буюртма берасиз, пулини тегишли ҳисоб рақамига ўтказасиз. Аммо буюртмангиздан дарак бўлмайди. Орадан бир-икки кун ўтиб маълум бўладики, ҳалиги Интернет-шоп тагтуги билан бўлмаган. Компьютерингиз мониторингидеги маълумот эса шунчаки ёзувдан бошқа нарса эмас.

Киссавурлар ўзларини айниқса метрода сувдаги балиқдек ҳис қилишади. Улар учун энг қулайи одамлар вагонга ёки эскалаторга чиқиш пайтидир. Шу дамда чўнтак, сумкани кесиш ҳам, камзул ёки пальтодан ҳамённи билинтирмай олиш ҳам осон. Хусусан, кўп тармоқли, яхши ёритилма-

ган Нью-Йорк метроси хавфли саналади. Америкаликлар бу сутканинг қайси пайтилигига боғлиқ деб ҳисоблашади. Масалан, кечки вақт соат 9 дан 12 гача йўловчилар фақат Манхэттеннинг одамлар гавжум бекатларида ўзларини беҳавотир ҳис этишади. Аммо ярим тундан кейин бировни пул бериб ҳам

Назоратчилар чипта текширишса, полициячилар шубҳали кўринган йўловчиларнинг ҳужжатларини кўздан кечиришади. Бу худди биздаги паспорт текширишга ўхшаб кетади. Умуман, Парижда шахсингизни тасдиқловчи ҳужжат доимо ёнингизда бўлгани маъқул. Акс ҳолда полициячилар кўлингизга киришан солиб, яқин атроф-

ҳамённи ҳам топиб олишга уста бўлиб кетишган. Кўчаларда кичик ёшдаги қароқчиларга ҳам дуч келишингиз мумкин. Уларнинг иккитаси икки елкангизга осилишади. Учунчиси эса ҳамма чўнтақларингизни титкилаб чиқади.

Испания аэропортларида ҳам йўловчиларни фирибгарлар чув туши-

ҳолда буюмингизга кўшиб чўнтагингизни ҳам "олиб" кетишади.

Прагада сизни икки киши тўхтатиб, ўзларини полициячи деб таништириб, ҳужжатларингизни, пулингизни, кўрсатинг деб сўрашлари мумкин. Улар пуларингиз қалбаки деб гумон қилишаётганини айтишади. Тартиб посбонлари пулингизни

осон эҳтиёт қисмларини ўғирлаб кетишади.

Руминия нисбатан камбағал мамлакат. Бу ерда кўча-кўйда сизни қароқчи тунаб кетиши ҳеч гап эмас. Дейлик, тиланчи бола тўсатдан ташланиб, сумкангизни олиб қошиши мумкин.

11 сентябрь воқеаларидан сўнг Нью-Йорк кўчаларида жиноятчилик сезиларли даражада пасайди. Бунга ватанпарварлик ҳиссининг ошганлиги сабабми, сайёҳларнинг камайганлиги ёки полиция ишининг яхшиланганлиги – ҳозирча номаълум. Аммо АҚШда ҳамон Майами жиноятчилигининг "пойтахти" бўлиб келяпти. Бу ерда автомобиль ўғирликлари дейсизми, гаровга олиш дейсизми, отишмалар дейсизми, кўйинги жиноятнинг барча турларини учратиш мумкин.

Лотин Америкаси мамлакатлари худудини хавфли-хавфсиз туманларга ажратиш мушкул. Аммо баъзи мамлакатларда умуман соат ва тақинчоқлар тақмаган маъқул. Кўпинча жабрдийдани банк ёнида кутиб туришади. Унинг изидан пойлаб бориб, хилват, кимсасиз жойга келиши билан пулини тортиб олишади. Лотин Америкасидаги энг "қароқчилари кўп" мамлакат Эквадордир. Бу ерда дунёнинг машҳур киссавурлари – чўнтақкесарлар, юлиб олиб қочувчилар учрайди.

Жанубий Африка Республикаси хавфсиз мамлакатлардан ҳисобланади. Аммо ҳар кечада Йоханнесбург марказида камида икки кишини тунаб кетишади. Айнан шу ерда бокс бўйича россиялик чемпион ва мураббийнинг чўнтақларини қоқлаб кетишган, регби бўйича АҚШ терма жамоаси аъзоларини талашган.

Миср пляжларида одамлар ўзларини беҳавотир ҳис қилишади. Аммо "Қоҳира – Асвон" поездига чиқмаган маъқул. Нисбатан осойишта саналган Канар оролларидаги Лас-Пальмасда тез-тез жиноят қайд этилади. Айниқса, шаҳарнинг чекка, қашшоқ туманлари бу борада "ном қозонган".

Хуллас, "ҳар ерни қилмагин орзу", дейишади-ку...

Хориж матбуоти материаллари асосида тайёрланди.

метрога тушишга кўндириш қийин.

Лондон метроси дунёда энг яхши кўриқланадиган объектлардан саналади. 250 бекатнинг барчасига видео-

даги идораларига олиб боришади, то ҳеч бир жиноятга алоқадор эмаслигини аниқлангунча ушлаб туришлари мумкин.

Италияда ладрлар –

риб кетиши ҳеч гап эмас. Улар орасидаги чиройли, сулув қиз ақлингизни олиб, сизни гапга солади. Барселона марказида сумкангизни бир зумга очсангиз, ундан қандай қилиб ҳамённингизни олиб кўйишганини билмай қоласиз. Андалусияда майда ўғирликлар тез-тез содир этилади. Соат, тақинчоқлар, фотоапаратларни ўғирлаш одатий ҳол.

Парижни айланадиган бўлсангиз, яхшиси орқа чўнтақингизга қимматбаҳо нарсаларингизни солманг. Акс

"текшириб бўлиб" қайтариб беришади. Кейинроқ қайта санаб, унинг чўғи анча пасайганини пайқайсиз.

Болгарияда хушмуомала йигитлар сизни улфатчиликка таклиф этишади. Воқеанинг қолгани худди кинодагидек давом этади. Улар сизга сездирмай қадахингизга уйку дори солишади. Ўзингизга келганингизда эса нарсаларингиз йўқолганини пайқайсиз. Атрофингизда бояги улфатларингиз ҳам кўринишмайди.

Польша шаҳарларидаги майдонларда машинангизни қаровсиз қолдира кўрманг. Акс ҳолда барча ечилиши

камера ўрнатилган. Бундан ташқари ходимлари револьвер, газ баллончалари ва алоқа воқеалари билан қуролланган махсус хизмат фаолият кўрсатади. Улар фуқаролик кийимида хизмат ўташади. Ҳар уч ойда алмашиб туришади. Чунки шу муддат ичида жиноятчилар тезкор ходимларни таниб қолишади.

Париж метросида вақти-вақти билан "қуён ови" ўтказиб турилади.

мотороллер минган талончилар катта хавф туғдиришади. Улар шамолдай елиб бориб, аёлларнинг сумкачаларини юлиб олиб қочишади. Айниқса, оқшом пайти Рим бўйлаб сайр қилганда эҳтиёт бўлиш керак. Киссавурлар энг яқин жойдаги

Сиз кутган учрашув

Санъат олами шунчалар беғуборки, маромига етказиб ижро этилган куй, дилрабо кўшиқ ёки жозибали рақс дилларга бир олам ҳузур бахш этади. Айниқса, кўшиқчилик машаққатли меҳнат ва изла-нишни талаб этади. Ёзувчи Абдулла Қаҳҳор чилдир-макашлик касб, ашулачилик ҳунар, деганда ҳақ эди. Бугунги суҳбатдошимиз ана шундай ҳунар эгаси, устоз созанда ва хонанда Жалолiddин Холиқов.

– Жалолiddин ака, аввало кўшиққа ихлос кўйган онларингиз, устозларингиз ҳақида сўзлаб берсангиз.

– Бажонидил. Асли Наманганданман. Кўп йиллардан бери оила аъзоларимиз билан пойтахтнинг Шайхонтохур тумани Абдулла Қодирий маҳалласида яшаб келаямиз. Мактабда ўқиб юрганда санъатга меҳр кўйдим. Биринчи устозим Мирзаабдулла Мирзатов эди. Кейинчалик Ўзбекистон халқ артистлари Жаъфархон ва Ҳожиакбар Аҳмедовлар, Мухриддин Мансуров, Зиёвуддин Шамсиддинов, Эргаш Туроббоев каби хонанда ва созандалар эътиборига тушдим. Ана шу қизиқиш мусиқа мактабига етаклади. Кейин ҳарбий хизматга жўнаб кетдим. Аскарлик кийимини ечгач, 1954 йили Намангандаги А. Навоий номли мусиқали драма театрига ишга кирганман. Ўн йил давомида ушбу даргоҳда куй-кўшиқларим билан мухлисларни хушнуд этдим. Санъат оламига кириб келишимга театрнинг етакчи артистларидан бири, уста Рўзматхон аканинг кўп меҳнати сингган. 1964 йили оилам билан Тошкентга кўчиб келдик. Дастлабки меҳнат фаолиятимни Шайхонтохур ту-

мани маданият уйининг “Баёт” ашула ва рақс тўғарагида бошладим. Биз Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Азимжон Азизов раҳбарлигида ҳар бир тадбирда ўз концерт дастурларимиз билан иштирок этардик.

Кўшиққа ошуфта кўнгил

– **Айтишларича, Ўзбекистон халқ артисти, машҳур созанда, танбурчи Турғун Алиматов ҳамда уста дуторчи Мирсодиқ Тожиевлар сиз айтган кўшиқларга созлари билан жўр бўлишган экан...**

– Тўғри айтдингиз. Бу санъаткорлар билан бирга бўлган дамлар бир умр ёдимда қолса керак. Улар соз чалишса, кўшиқларим гўё қанот чиқаргандек бўларди.

– **Кўшиқларингиз хорижий юртларда ҳам айтилганми?**

– 1984 йил сентябрь ойида Польшада бўлиб ўтган фольклор кўшиқлар фестивалида қатнашдик. Варшава ва бошқа шаҳарларда ташкил этилган концертларда ўша пайтдаги ҳамнафасим, хонанда Фуломжон Нишоннов билан катта ашула – Муқимийнинг “Эй чехраси тобо-

ним”ини айтдик. Бу кўшиқ польшаликларга манзур бўлди чоғи, қаерга борсак қизгин кутиб олиб олқишладик. Маданият уйи раҳбарияти ва менга мақтов ёрлиқлари, эсдалик совғалари беришди.

– **Радио ва ойнаи жаҳон хазинасидан сиз ижро этган ашулалар ўрин олганми?**

– Ўзбекистон радиоси орқали Шароф Рашидовнинг “Наргиз ёрим”, Зулфиянинг “Сен қайдасан юрагим”, “Не балога этдинг мубтало”, Ҳамид Фуломнинг “Келсангиз”, “Оҳ сенинг ёшлигинг”, “Ўртанган кўнгил”, Анвар Ҳожининг “Аскарлик саломини” сўзлари билан айтиладиган ва бошқа талайгина кўшиқларим ҳамон янграб туради. Ҳамнафасим Сотволди Убайдуллаев билан ижро этган А. Навоий қаламига мансуб “Сегоҳ”, “Чоргоҳ” каби

кўшиқларимиздан айна пайтда телевидение орқали намойиш этилаётган “Табриқлаймиз-қутлаймиз” кўрсатув мухлислари баҳраманд бўлмоқдалар.

– **Катта Фарғона канали қурилишида ҳам бўлган экансиз...**

– Халқимизга хос ҳашар орқали бунёд этилган каналдаги ҳамжихатлик, ғайратшижоат катта таассурот қолдирган эди. Ўша кезлари устозим Мирзаабдулла акага ҳамнафас бўлиб кўшиқлар куйлаганман. Орадан маълум вақт ўтгач А. Навоий номли мусиқали драма театри бош режиссёри А. Хачатуров, бадиий раҳбари Мирзажон Дадабоев, мусиқа раҳбари Каримжон Мансуров каби устоз санъаткорлар билан ишлаш бахти насиб этди.

– **Шогирдсиз устоз, гўё мевасиз дарахтдек гап. Шундай эмасми?**

– Айрим санъаткорлар борки ўз билганлари, маҳоратини ёшларга ўргатгиси келмайди. Мен эса аксинча, билимимдан қанча кўп одам баҳраманд бўлса шунча кўнгил кўтарилади. Шогирдларим хусусида тўхталадиган бўлсам, Ўзбекистон халқ артисти Камолiddин Раҳимов, фарзандларим – Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Мухриддинжон (Оллоҳ раҳмат этсин) ва укаси Ҳусниддинжон Холиқовлар, наманганлик созанда ва хонандалар Тўланбой Солиқонов, Фахриддин Қодиров, Баҳром Йўлдошевлар шулар жумласидандир.

– **Ҳозир ҳам бирор жойда кўшиқ ижро этаёйсизми?**

– Албатта. А. Навоийнинг “Қора кўзим”, “Муножот”, Хазинийнинг “Тонг отгунча”, шунингдек “Гиря”, “Феруз” каби қатор кўшиқларни ҳамнафасим, дуторчи ва хонанда Сотволди Убайдуллаев билан маҳаллаларда ўтаётган турли маросим ва байрамларда куйлаямиз. Пойтахтдаги меҳнат жамоалари, истироҳат боғлари, чойхоналарда ҳам кўпчилик санъатимиздан баҳраманд бўлапти. Ҳозирда Шўхийнинг “Муаллимлар”, Ҳабиб Саъдулланнинг “Инсонни сев”, Хазинийнинг “Биринчи баёт”, Машрабнинг “Нақшдават” ғазаллари билан айтиладиган янги кўшиқлар яратдим.

Суҳбатдош
Абдулла ТОЛИПОВ.

Суратда: устоз хонанда Жалолiddин Холиқов (чапда) ҳамкасби Сотволди Убайдуллаев билан.

Оила янгиликлари

ЯНА ЁНМА-ЁН

Сочи шаҳри Адлер тумани ИИБга номаълум аёлни “Жигули” машинаси уриб кетгани ҳақида хабар келиб тушди. Ҳайдовчи воқеа жойидан яширингани маълум бўлди. Кўп ўтмай маҳаллий аҳоли вакиллари билан гумонланувчининг машинасига ўхшаш автомобиль денгизга тушиб кетганини айтди. Ҳайдовчи эмаллаб қирғоққа чиққанда қўлга олинди. Сўроқ чоғида у жабрдийда аёлнинг эри эканлиги ойдинлашди. Маълум бўлишича, хотини билан ажрашгач бошпанасиз қолган. Алампан собиқ умр йўлдошидан шу тариқа ўч олмоқчи, сўнг ўзини ўлдирмоқчи бўлган.

ЖИМ ТУРГАНИГА

... 500 АҚШ

ДОЛЛАРИ

Руминиялик ишбилармон Николай Попа ишда ўлгудай чарчайди. Шунинг учун уйига келгач хотини Мариянинг гап-сўзини эшитишга ҳоли қолмайди. Охири бўлмади. Николай хотинига жим туриши эвазига ойига 500 АҚШ доллари тўлайдиган бўлди.

МАРИЯ ДАСТУРЧИ, КҮН

бўйи компьютерга тикилгани-тикилган. Уйга келгач умр йўлдоши билан гаплашгиси келиши табиий. Шундай бўлса ҳам эрининг шартига кўнди. Фақат баъзи-баъзида ичи тарс ёрилай деганда битимни бузиб туради.

“НОБАКОР” ЎГИЛ

Кениялик 63 ёшли Жон Нгоче ва унинг биринчи хотинидан туғилган 25 ёшли ўғли муштлашиб қолишди. Сабаби, ўғил отанинг учинчи хотинига ошиқ бўлиб қолган эди.

Хамқишлоқлар муштлашувни бепарво томоша қилишди. Сўнг оқсоқоллар ўзаро маслаҳатлашиб, масалани ўғилнинг фойдасига ҳал қилишди. Фақат у отасига бунинг эвазига уч бош сигир ва бир бош эчки бериши керак.

Энди ота-ўғил тенглашишди. Ҳар иккисининг ҳам уч нафардан хотини бор.

ЖОНИВОРЛАР

КЎМАГИДА

“ЭМЛАШ”

Уйингизда мушук, кучук боқсангиз, болангиз камроқ касал

бўлар экан. Умуман, хонадонда бирор жонивор асралса, болаларнинг турли юқумли касалликларга қаршилиқ кўрсатиш қобилияти ошаркан. Ўн минг оила устида ўтказилган тажриба шуни кўрсатди. Уйда бирор қуш, парранда сақлаш керак, деган гап ҳам юради. Баъзан хонадон аҳлидан бировининг мазаси қочса кўпинча ана шу жониворлардан бири нобуд бўлади. Бундай ҳолатда келган бало шунга урди, деб яхшиликка йўйишади.

КОРИНДАГИ ...

МИЯ

Ошқозон ва ичак хужайралари бош мияга ўхшаб кетади. Улар ҳатто деярли бир хил модда ишлаб чиқаришади. Агар бош мия кўркув ёки рухий зўриқиш туйса, бу ҳолат ошқозонда ҳам санчик, кўнгил айнаш каби шаклларда акс этади. Ҳозир шифокорга мурожаат этаётганларнинг ҳар ўнтадан биттаси меъдаси қайнаши, гастрит ёки ошқозон ярасидан шикоят қилади. Гастроэнтеролог, профессор Мейнгард Классен:

“Ошқозон ёғли овқатни ҳазм қилишда қанча қийналса, рухий зўриқиш ва асабийлашишдан ҳам шунча азият чекади”, – дейди.

Кўпчилик одамлар эҳтиёжидан ортиқ овқат ейди. Натижада ҳазм қилиш аъзолари хасталикка чалинади. Овқатлангандан кейин ошқозонга бир неча соат ором бериш керак. Шу орада ҳеч нарса истеъмол қилмаслик лозим.

Ҳазмингиз бузилса, ўта ширин, нордон, қайноқ ва муздай егуликлардан тийилинг. Дуккакли таомлар ҳам тавсия этилмайди. Дудланган, тузланган гўшт ва чўчка гўшти, ёғи, иссиқ нон, пирожний, шоколад, қайнатилган тухум, қаттиқ пишлоқ истеъмол қилманг. Спиртли ичимликлар, қахва, мурч, гармдори, саримсоқ кабилардан ҳам нари юрган маъқул. Имкони бўлса, чекманг! Чунки никотин тил устида, оғиз бўшлиғидаги шиллик пардада тўпланади. Сўнг тупукка аралашиб ошқозонга етиб боради.

Хориж матбуоти материаллари асосида тайёрланди.

БУ ТУРФА ОЛАМ

РАССОМНИНГ МАҲОРАТИ

Одатда агар тезкор ходимларда жиноятчининг сурати бўлмаса, унинг тасвири тахминан чизилади, яъни фоторобот усулида яратилади. Бунинг учун 960 хил бурун, няк, кўз ва бошқа юздаги аъзолар орасидан гувоҳлар айтгани танлаб олинади.

Рассом Ж. Бойлэн эса бошқача йўл тутди. У гувоҳ ёки жабрланувчидан жиноятнинг энг майда тафсилотларига суриштириб, уларни ҳаёлан воқеа содир бўлган вақтга қайтарарди. “Хотира – бу фотокамера, – дея тушунтиради у. – Менинг вазифам жабрланувчининг табиий кўркув, оғриқ, ижирганиш каби ҳолатларини энгиз ўтиб, жиноятчининг кўринишини эслатишдир”.

Ж. Бойлэннинг аниқ тасвирлаш усули почта орқали портловчи пакетлар юбориб, кўплаб беғуноҳ одамларни ўлдирган калифорниялик профессорни топиб қамоққа олишда катта ёрдам берди. Рассом шунингдек “жабрланувчи” Сюзен Смитнинг бир қора танли машинаси билан икки фарзандини ўғирлаб кетгани ҳақидаги гаплари ёлғонлигига ҳам полицияни ишонтира олди. Кейин маълум бўлдики, Сюзен бой эрга тегиб олиш учун болаларини машинаси билан кўшиб чўктириб юборган экан. Рассом жабрланувчининг гапларига ишонмаганига сабаб “гамга ботган она” жиноятчи билан боғлиқ бирорта аниқ тафсилотни эслолмаган.

Бойлэн ўз усули билан ёрдам бермаганда Оклахома-ситидаги федераль бинони портлатиб юборган собиқ сержант Тимоти Маквей қўлга тушармидай ўқми, номаълум. Ёки яна бир шов-шувли воқеа. Ричард Дэвис деган ярамас бировнинг қизчасини ўғирлаб кетади. Уни зўрлагач, ўлдирарди. Ж. Бойлэн қизчанинг дугоналаридан сўраб-суриштириб соқолли жиноятчининг суратини яратиш учун бор маҳоратини ишга солди. Натижада қотил топилди.

Қирқ икки ёшли рассом Жимми Бойлэннинг хизмати туфайли яна кўплаб жиноятчилар жазога тортилди.

О. ФАРМОН тайёрлади.

СПОРТ+ФУТБОЛ

Футбол бўйича Ўзбекистон миллий чемпионатининг учдан бир қисми ўз ниҳоясига етиб бормоқда. Ўтган ҳафта олий лига жамоалари тўққизинчи тур беллашувларини ўтказишди.

Бу йилги мавсумда етакчилик қилаётган "Пахтакор" ва "Нефтчи" мазкур турда жадвалнинг энг қуйи поғоналарида ўрнашиб турган жамоалар билан куч синашди.

ЧЕМПИОНАТ ҚИЗГИН ПАЛЛАГА КИРДИ

Ўтган йилги чемпионлик унвонини ҳимоя қилаётган пахтакорчилар Тошкентда "Гулистон" жамоасини қабул қилди. Ўйин тошкентликлар устунлигида ўтди. Ўзига нисбатан анча заиф бўлган жамоа билан куч синашган "Пахтакор" футболчилари рақиб дарвозасига жавобсиз беш тўп киритди. Шу кун иқтидорли ёш ҳужумчи М.Бикмаев дублга эришди. Бундан ташқари, Зайниддин Тожиев чемпионатдаги дастлабки голини киритди. Қолган голлар даволаниб яна таркибга қайтган М.Қосимов ҳамда А.Солиев ҳисобига ёзилди.

Ўтган турда "Пахтакор"дан мағлубиятга учраган водийнинг энг етакчи жамоаси - "Нефтчи" тўққизинчи тур учрашувини сафарда ўтказди. Кўқондаги Х.Муҳиддинов номли майдонда. "Кўқон-1912" жамоасига қарши кечган ўйинда фарғоналиклар тўпурари А.Бердиев биринчи бўлимнинг ўзидаёқ дублга эришди.

Иккинчи бўлимда мезбонлар дарвозаси томон белгиланган 11 метрлик белгидан ҳисобдаги фарқни учтага оширган А.Бердиев чемпионатда кири-

тилган голлари сонини 13 тага етказиб олди. Бу учрашувни бошқарган бош ҳакам яна икки марта 11 метрлик белгини кўрсатди. Кўқонлик М.Абдувалиев ҳар иккала вазиятда "Нефтчи" дарвозасини аниқ нишонга олди. "Нефтчи"дан яна бир тўпни Райимжонов киритди. Хуллас, голларга бой ушбу ўйин 2:4 ҳисобида фарғоналиклар фойдасига ҳал бўлди.

Ўтган турда совринли ўринлар учун курашаётган "Насаф" билан куч синашган "Қизилқум" яна бир кучли рақибга қарши тўп сурди. Зарафшонда ўтган учрашувда қашқадарёликларни қийинчиликсиз енган "Қизилқум" футболчилари Сурхондарёда "Сурхон" жамоаси билан ўйнади. Айнан мана шу беллашувни турнинг марказий учрашуви деб баҳолаш мумкин. Чунки ушбу баҳс учинчи ўрин масаласига бироз ойдинлик киритиши лозим эди.

Термиздаги "Алпомиш" ўйингоҳида бўлган ўйинни кузатиш учун 10 минг нафар мухлис келди. Шу пайтгача ўз уйида фақат ғалаба қозонаётган сурхондарёликлар бу гал рақиб жамоага очко улашишга мажбур бўлди.

Тўғри, "Сурхон" яна ғалабага эришиши мумкин эди. Лекин С.Шарипов "Қизилқум" дарвозасига 11 метрлик белгидан тўп киритолмади. Ушбу учрашувда ҳисоб очилмади ва ҳар икки жамоа жуда зарур бўлган очколардан айрилди.

Юқорида номлари зикр этилган клублардан ташқари "Навбахор", "Насаф" ҳамда "Дўстлик" жамоалари ҳам чемпионат давомида совринли ўринлар учун курашнинг давом эттиради.

Тўққизинчи турда бу жамоаларнинг барчаси навбатдаги уч очкога эга бўлди. Ўз майдонида ўйнаган "Насаф" "Самарқанд-Д"ни 4:2 ҳисобда мағлубиятга учратди. "Дўстлик" Қашқадарёнинг яна бир вакили - "Машғал"ни қабул қилиб кичик ҳисобда ғалаба қозонди. Учрашувдаги ягона голни А.Писарев киритди. "Навбахор" футболчилари "Андижон" билан меҳмонда куч синашганига қарамай Х.Кари-

мов томонидан киритилган ягона тўп эвазига зафар кучди.

Шунингдек, ўз майдонида ўйнаган водий жамоаларидан бири - "Цементчи" яна ғалаба нашидасини сура бошлади. "Металлург"ни қабул қилган Т.Копадзе шогирдлари 3:2 ҳисобда устун келди.

Мезбонлардан барча тўпларни Ё.Ақбаров киритди.

Мавсумни бироз омадсиз бошлаган "Бухоро", кутилганидек, турдан турга ўйинини яхшилаб бормоқда. Асосан маҳаллий ёшлардан таркиб топган У.Тошев жамоаси ўз майдонида "Трактор" билан куч синашди. Учрашув мезбонларнинг тўлиқ устунлигида ўтди. У.Бақоев ҳамда Э.Қосимовлар рақиб дарвозасига иккитадан тўп киритиб, жамоанинг 4:0 ҳисобдаги ютуғини таъминлашди.

Мусобақа жадвалига назар ташласак, "Нефтчи" 24 очко билан биринчи ўринда турибди. Фарғоналикларга нисбатан битта ўйин кам ўтказган пахтакорчилар 22 очко жамғарган. Асосий рақибларининг бирдан бир очко олишга эришган "Қизилқум" 17 очко билан учинчи ўринда. "Дўстлик" "Сурхон"нинг қимматли очко йўқотишидан фойдаланиб, тўртинчи поғонага кўтарилиб олди.

"Трактор", "Кўқон-1912" ва "Гулистон" жамоалари қуйи поғоналарни эгаллаб туришибди.

9-ТУРДАН КЕЙИНГИ ВАЗИЯТ

Жамоалар	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1. «Нефтчи»	9	8	0	1	27-5	24
2. «Пахтакор»	8	7	1	0	22-4	22
3. «Қизилқум»	9	5	2	2	15-7	17
4. «Дўстлик»	9	5	2	2	12-13	17
5. «Насаф»	9	5	1	3	17-10	16
6. «Сурхон»	9	5	1	3	11-11	16
7. «Навбахор»	9	3	4	2	10-7	13
8. «Цементчи»	9	3	2	4	10-15	11
9. «Машғал»	9	3	1	5	12-8	10
10. «Бухоро»	9	3	1	5	12-14	10
11. «Андижон»	9	3	1	5	9-10	10
12. «Металлург»	9	3	1	5	12-19	10
13. «Самарқанд-Д»	8	3	0	5	11-12	9
14. «Трактор»	9	2	2	5	9-24	8
15. «Кўқон-1912»	9	2	0	7	9-22	6
16. «Гулистон»	9	1	1	7	5-23	4

НИГОҲИМИЗГА КЎЧГАН ЛАҲЗАЛАР

Ўзбекистон кубоги

КУЧЛИЛАР ЯРИМ ФИНАЛДА

24-25 май кунлари Жиззах, Қарши, Муборак, Наманган шаҳарларида ўн биринчи марта ўтказилаётган Ўзбекистон кубоги чорак финалининг жавоб учрашувлари бўлди.

Чорак финалгача етиб келган жамоаларнинг еттичаси олий, "Сўғдиёна" эса биринчи лига вакили эди. "Пахтакор" билан куч синашган "Сўғдиёна" Тошкентда бўлган учрашувда 3:1 ҳисобда мағлуб бўлган. Жиззахда бўлган жавоб учрашуви 1:1 ҳисобда дуранг натижа билан яқунланди ва "Пахтакор" ярим финалга йўлланма олди.

Энг кутилмаган натижа Қаршида қайд этилди. Ўзбекистон кубоги мусобақаси бошлангандан буён чорак финалдан муваффақиятли ўтиб келаётган "Нефтчи" ярим финалга бир қадам қолганда "қоқилди".

Фарғоналиклар биринчи учрашувда "Насаф"ни йирик ҳисобда доғда қолдирган - 3:0. Жавоб ўйинида "Насаф" рақибини ундан-да йирик ҳисобда енгизишга ким ишонади, дейсиз?!

Ҳа, қашқадарёликлар бунга эришишди. Холмуродов, Мавлонов ва Келдиев томонидан киритилган жавобсиз бешта тўп, "Насаф"ни ярим финалга олиб чиқди.

Чорак финалга Қашқадарё воҳасининг икки жамоаси етиб келган. Қизиғи, "Насаф"дан ташқари, "Машғал" ҳам ярим финалга чиқиши

мумкин эди. Бунинг учун муборакликларга биттагина гол етмади. Биринчи учрашувни ўз майдонида ўтказган "Сурхон" ҳаммасини ўшанда ҳал қилиб қўйган экан. Чунки биринчи баҳс 5:1 ҳисобда сурхондарёликлар фойдасига ҳал бўлган. Муборакдаги учрашувда "Машғал" зафар кучди - 3:0. Лекин бу қашқадарёликларнинг ярим финалга чиқиши учун етарли бўлмади.

Чорак финалдаги энг йирик ҳисоб Наманганда қайд этилди. "Навбахор" футболчилари "Бухоро" дарвозасига жавобсиз еттига тўп киритди. Биринчи учрашув 1:1 ҳисобда яқунланган. Назарий томондан ярим финалга чиқиш учун бухороликларда ҳам имконият етарли эди. Лекин ака-ука Мирхолдиришаевлар бунга йўл қўйишмади. Шу кунги бухороликлар дарвозасига Шухрат учта, Улугбек иккита гол урди. Бундан ташқари, Есин ва Андреевлар томонидан киритилган биттадан гол ҳисобни янада йириклаштирди.

14 июнь ва 1 июль кунлари бўладиган ярим финал баҳсларида "Сурхон" - "Пахтакор" ҳамда "Навбахор" - "Насаф" жамоалари куч синашди.

БИРХОФФ ФУТБОЛДАН КЕТМОҚЧИ

Италия биринчилигида иштирок этаётган "Кьево" жамоаси футболчиси Оливер Бирхофф ўз фаолиятига яқун ясашга қарор қилди. У 24 май кун иккинчи лига таркибиде сўнгги бор майдонга тушди. 35 ёшли ҳужумчи Италияга келгунча Германиянинг "Байер" (Юрдингер), "Гамбург" ва "Боруссия" (Менхенгладбах) жамоаларида фаолият кўрсатган.

1996 йилда Европа чемпиони, ўтган йили жаҳон чемпионати финалчиси бўлган О. Бирхофф Италиядаги ўйинини 1991 йили "Асколи" клубида бошлаган. Ундан кейин "Удинезе", "Милан" жамоаларида тўп сурди. Машҳур немис ҳужумчиси 2001-2002 йилларда "Монако" шарофтини ҳам ҳимоя қилишга улгурди. У "Кьево" сафига ўтган йилнинг августиде келиб қўшилган.

Боҳир БЕК.

«Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!»

Ислом КАРИМОВ.

Ҳиласол

Ёшлар саҳифаси

Сўнги кўнғироқ

Куни кеча мамлакатимиздаги юзлаб мактабларда сўнги кўнғироқ садолари жаранглади. Мактабни битираётган минглаб йигит-қизлар устоз-муаллимларининг оқ йўл тилаб айтган сўзлари, қуйи синф ўқувчиларининг табрикларини кўзларида ёш билан тингладилар.

ҲАЁТТА ЙЎЛЛАНМА

– Бу йил республикамиз бўйича деярли тўққиз юз минг нафар ёшлар IX ва XI-синфларни битирмоқдалар, – дейди Юнусободдаги 273-лицей мактаб директори, Ўзбекистон

Қаҳрамони Мавлудохон Исматова. – Улар орасида, албатта, бизнинг лицей-мактабимиз вакиллари ҳам бор. Бугун кўзларида ёш, юзларида табасум билан “хайр,

мактабим!” дея беғубор, беғам дамлар, болалиги, жонажон мактаби, мактабдошлари билан хайрлашаётган йигит-қизларимиз мустақил ҳаёт остонасида турибдилар. Улар

битириш имтиҳонлари, кейин эса олий ўқув юртурларига кириш учун синовлардан муваффақиятли ўтиб, ўз ўринларини топишларига ишончим комил. Биз, устозлар фарзандимиздек бўлиб қолган ҳар бир ўқувчининг қалбида ватанпарварлик туйғусини шакллантира олдик, деб

ўйлайман. Битирувчиларимиз Ватани, ота-онаси, халқи олдидаги бурчини аъло даражада англаб етади ва бу бурчга содиқ бўлиб қоладилар.

... Битирувчи синф ўқувчиси – забардаст йигитнинг елкасида ўтирган жажжи қизалокнинг нозик қўлларидан гуллар, лента-

лар билан безатилган кўнғироқ жаранги битирувчилар қулоғида, қалбида умрбод қолади. Бу жарангдор овоз шўх-шадод ўқувчилик даврини эслатиш билан бирга мустақил ҳаёт йўлига олға чорлайверади.

Ш.ХУДОЙБЕРДИЕВА.

ЁШЛИК ОРТГА ҚАЙТМАЙДИ

Ёшлик даврини мисоли ниҳол дейишади. Бу қиёслаш бежиз эмас, албатта. Зеро, бу пайтда бола ниҳол сингари парваршиш ва эътиборга муҳтож бўлади. Жиндек эътиборсизлик ёш ниҳолнинг тиканлар исканжасида қолишига, умрининг хазон бўлишига ёхуд бирор ёвуз куч томонидан қаддининг букилишига олиб келиши мумкин. Минг афсуслар бўлсинки, бетакрор ёшликнинг қадрига ҳамма ҳам етавермас экан. Айниқса, вояга етмаган баъзи ёшларнинг боши берк кўчаларга кириб қолаётгани ташвишлидир. Айримлар бу даврда қўйган қалтис қадамлари учун бир умр афсус чекиб яшашиди. Аммо вақт инсонга мурувват қилмайди. Ёшлик ҳеч қачон ортга қайтмайди.

Шайхонтоҳур тумани ИИБ ходимлари ўзгалар мулкани талон-торож қилиш билан шуғулланиб юрган уч “шоввоз”ни қўлга олишди. 1986 йилда туғилган С. Б. узоқ қариндоши З. З ва ўртоғи М. А. лар билан ўзаро жиноий тил бириктириб, Ибн Сино, Белтепа даҳаларида истиқомат қилувчи (жами 6 нафар) фуқароларга тегишли қимматбаҳо буюмлар, турли русумли автомобилларнинг эҳтиёт қисмларини ўғирлаб, сотиш билан шуғуллангани аниқланди.

Шуни алоҳида таъкидлаш кераки, баъзи жабрланувчиларнинг ўғирлик қилинган ҳақида ўз вақтида тегишли жойларга хабар беришмагани, айрим ота-оналарнинг фарзандларига бепарқлиги янги-янги жиноятлар содир этилиши учун қулай шароит яратиб беради. Буни Шайхонтоҳур туманилик ўсмирларнинг “фаолиятдан” ҳам кўриш мумкин. Шу ўринда маҳалла фаоллари ва жамоатчилик лоқайдлик қилишган, дейишга асосимиз бор.

С. ҚОСИМОВ.

ИККИ ҲИКМАТ

Азиз муштарийлар!

Ушбу тўртбурчак шакл хоналарида иккита ҳикмат яширилган. Уларни билиб олиш учун энг аввало ўқишни қайси ҳарфдан бошлаб, кейин қай тартибда давом эттириш зарурлигини аниқлаб олишингиз лозим.

Мазкур дурдона фикрларнинг биринчиси буюк бобокалонимиз Алишер Навоийнинг устози бўлган улғу шоир Абдурахмон Жомий қаламига мансуб, иккинчиси эса XIII асрда яшаб ижод қилган форс-тожик шоири ва мутафаккири Саъдий Шерозийнинг “Гулистон” номи машҳур асаридан жой олган.

Л	И	Е	Н	Ш	И	Г	А	Х	Н.
Ў	Д	С	И	Х	Б	А	Р	Б	Т
Й	А	Л	Ж	Я	И	Н	Ч	Г	И
К	Н	И	А	И	Л	А	О	Н	Н
И	М	Қ	Р	Н	Я	Д	П	И	Г
Л	У	Р	Г	У	Х	И	А	Г	Н
Н	Т	А	А	Б	Ш	Т	Р	А	И
О	Л	З	Б	В	И	Е	С	Т	Ш
М	А	А	О	А	Л	К	А	С	У
Ё	Қ	Х	Ш	Л	А	Р	Н	И	Н

Тузувчи Х. АБДУЛЛАЕВ.

«БОЛА ҚАЛБИ ГУЛДЕК НОЗИК»

– дейди Тахياتош шаҳар ИИБ ВЕИН инспектори, милиция катта лейтенанти Паррахат Якуббаев. – Шу боис улар билан суҳбатлашиш учун жой, вақт танламайман. Ўқув муассасаларидаги учрашувлар расмий тарзда ўтаётганлиги сабабли болалар ошқора ўртоқлашишга ийманишади. Улар билан ёлғиз қолсангиз, орзу-ўйлари, интилишлари ва албат-

та ўзларига яраша муаммоларидан воқиф бўласиз.

Бир куни бекатда хафа бўлиб ўтирган болакайни кўриб, аста суҳбатга тортидим. Дастлаб у бироз ҳадиксираб турди. Бироқ менинг самимий муомаламдан кейин очилиб гаплаша бошлади. Маълум бўлишича, отаси ичкиликка берилиб, оиладан фэйз-барака кўтарилган. Рустам онасининг тикувчи-

лик билан тирикчилик қилаётгани, нонга бериб юборган пулини йўқотиб қўйганини айтиб, йиғлаб юборди. Мен уни уйига элиб кўйдим. Йўл-йўлакай математикага қизиқиши, аниқроғи, тўртинчи синф ўқувчисининг математика фани бўйича юқори синф дастурларини ҳам ўзлаштиргани мени ҳайратга солди. Шаҳар ИИБ раҳбарияти ташаббуси билан

Шайхонтоҳур тумани ИИБ профилактика катта инспектори, милиция капитани Олимжон Маматов Республика ИИБ “Жар” спорт-соғломлаштириш мажмуи қошидаги Ҳарбий дипломатия, юриспруденция ва жанговар санъат махсус мактаб-интернатининг бир гуруҳ курсантлари билан.

А. КЕНЖАЕВ олган сурат.

Рустамнинг ўқиши йўлга қўйилди. Унга маҳалла томонидан моддий ёрдам бериб турилди. Отаси мажбурий даволангач, оиласи бағрига қайтди.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Энг муҳими, болаликнинг беғубор палласида ёш ниҳолларнинг эгилиб, синиши, нобуд бўлишига йўл қўймайлик. Улар қалбига қулоқ тутиш муҳимдир. Улардан кўмагимизни, меҳримизни аямайлик.

Д. ХУДОЙШУКУРОВ.

ОТА ЎФИЛЛАРНИ ЙЎЛДАН УРДИ

Бозор шароити фуқароларнинг тадбиркорлиги, сабр-тоқати ҳамда иродасини синамоқда. Халқимизнинг аксарияти бу синовдан муваффақиятли ўтиб, иқтисодий-ижтимоий ва маънавий ҳаётда ютуқларга эришяпти. Аммо айрим иродаси бўш, эгри йўллар билан мўмай пул топиш илн-жида юрганлар ўз бурчларини унутиб, жиноят кўчасига кириб кетмоқдалар. Айниқса, улар орасида вояга етмаганлар ҳам учраётгани ташвишлидир. Тўғри, ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш учун кенг қўламли тадбирлар амалга ошириляпти. Профилактика инспекторлари ва маҳалла фаоллари ҳамкорлигида тарбия-

си оғир, дарсларни тез-тез қолдираётган болалар билан учрашувлар, суҳбатлар уюштирилмоқда. Шунга қарамай улар ўртасида ҳамон жиноятлар содир этилмоқда.

Ножўя ишларда баъзан катталар бош-қош бўлаётгани ачинарли ҳолдир. Бунга уч ўғлини жиноятга бошлаган шовотлик “шоввоз” Низомиддин А. мисол бўла олади. Аслида у фарзандларини тўғри йўлга бошлаб, бунёдкорлик ишларини бажариши лозим эди. Шунда раҳмат эшитарди. Низомиддин эса лаънат келтирадиган ишни қилди. У ўғилларини эрта тонгда уйғотди.

– Тошҳовузга борамиз. Мижоз би-

лан келишиб қўйганман. Кунгабоқар ёғдан олиб келамиз, – деди у.

– Ўқимим нима бўлади, дада? – деб сўради 11-синфда ўқиётган Усмон.

– Бир кун ўқишдан қолсанг ҳеч нарса қилмайди. Акаларингга ўхшаб пул топишни ўрганишинг керак, болам. Оила боқишнинг ўзи бўлмайди, – деди Низомиддин.

Шундай қилиб улар Тошҳовузга бориб, келишилган миқдорда кунгабоқар ёғдан олишди ва божхонани четлаб, республикамиз ҳудудига кирмоқчи бўлишди. Бироқ, божхона ходимлари контрабандачиларни пайқаб қолиб, тўхтатишга уриндилар. Шунда отасининг сўзларидан руҳланган Усмон божхона ходимларидан биттасига тан жароҳати етказишгача борди. Мана, сизга отанинг ўз ўғилларига “ибрати”. У фарзандлари билан гуруҳ бўлиб жиноят қилишгача борди, энди жазони ҳам бирга ўташади.

У. ПОЛВОНОВ, Хоразм вилояти.

Полиция тарихидан

(Боши ўтган сонда).

Инқилобдан кейин Францияда полиция фаолияти бўйича мантиқан изчил доктрина яратилди. У кейинроқ дунёнинг бошқа мамлакатлари томонидан ҳам қабул қилиниб, демократик жамиятда полициянинг ролини белгилаш учун асос бўлиб хизмат қилди. Бу биринчи галда Директория, Консуллик даврларида полиция вазири лавозимини эгаллаган Жозеф Фушенинг хизмати эди. Мазкур доктрина полиция хизмати ҳар қандай сиёсий режим пайтида ҳам жамият ҳаёти учун муҳимлигидан келиб чиқар эди. Фуше ҳақли равишда полиция фаолиятининг самарадорлиги унинг қатъийлиги ва моҳирона бошқарилишига боғлиқ деб ҳисобларди. "Ҳар қандай ҳукуматнинг хавфсизлигини қатъиятли ва ўз ишини биладиган шахслар бошчилик қиладиган полиция таъминлайди", - деганди у.

Доктринага мувофиқ полиция кучларини бошқариш имкон қадар марказлашган бўлиши керак эди. Амалиётда империянинг барча йирик шаҳарларида комиссарлар тайинланди. Жандармерия ва қамоқхоналар ҳам полиция вазирлигига топширилди. Полициянинг моддий аҳолини яхшилаш мақсадида Фуше қиморхоналардан йиғиладиган солиқлар, шунингдек паспорт беришдан тушадиган пуллар унинг ҳисобига ўтказилишига эришди.

Вазир полиция айрим синфлар ёки ижтимоий гуруҳлар эмас, балки бутун жамиятнинг манфаатини ҳимоя қилиши керак, деб ҳисобларди. Фуше жиноятчиликнинг олдини олиш ва ҳуқуқ-тартиботни тиклаш учун мажбурий чоралар кўришни мазкур давлат институтининг асосий вазифалари қилиб белгилади. Улардан биринчиси муҳимроқ саналарди. Фуше тўғридан-тўғри шундай деган эди: "Полициянинг мақсади биринчи галда профилактика. Аммо жиноятга бу йўл билан чек қўйиб бўлмаса, ҳеч тап тортмасдан мажбурий чораларни қўллаш керак. Фақат куч-ғайратни шафқатсизликка эмас, адолатни ҳимоя қилишга, тиклашга қаратиш лозим".

Фушенинг тамойилларига кўра, қонунчилик ва халқ олдида жавобгарлик полициянинг фаолият кўрсатиши учун асос бўлиб хизмат қилади. Жойлардаги полиция идоралари бошлиқлари учун йўриқномада шундай ёзиб қўйилган: "Полиция ҳеч бир фуқарони қонун ҳимоясига топширишдан кўра узокроқ муддатга ушлаб ту-

ЖАТИДАН

ГЕНЕРАЛГАЧА

ришга ҳақли эмас. Полиция ҳибсага олиш чоғида шахснинг айбини исбот қилувчи ҳужжат тақдим этиши лозим... Полиция вазири, префектлар ва бошқа амалдорлар бу жиҳатдан жамиятнинг ҳар бир аъзоси олдида жавобгардирлар. Шунчаки оддий шубҳа-гумонга асосланиб ҳибсага олиш ўта хавфли эканлигини ҳеч қачон унутманг".

Сиёсий кидирув полиция тизимининг асосий бўғини бўлиб, унга вазирнинг ўзи раҳбарлик қиларди. Унинг айдоқчилари жамиятнинг барча табақалари орасида, ҳатто Европадаги бошқа ҳукмдорлар саройларига ҳам ўрнашишган эди.

Жиноий элементларга қарши кескин чоралар кўрилди. Бу борада Наполеон Бонапарт алоҳида роль ўйнади. У қатъий тартиб-интизом тарафдори эди. Шунинг учун Франция вилоятларида ўзларини эркин сезиб, аҳолини ваҳимага солаётган қароқчилар тўдаларига қирон келтирди. 1799 йилдан мамлакатда жиноятчиликка қарши шафқатсиз кураш бошланди. Бонапарт ҳукмронлигининг

дастлабки ойларидаёқ энг хавфли ва кўп сонли тўдалар йўқ қилинди. 1800 йилга келиб қароқчилар фаолиятига бутунлай чек қўйилди. Бу Наполеоннинг халқ, жамият орасидаги мавқеини мустаҳкамлади. Кейинроқ у Франциядаги тажрибасини ўзи босиб олган мамлакатларга ҳам ёйди. Бу жиноятчилик авжига чиққанда айнан фавқулодда чоралар ижобий самара беришини кўрсатди.

Француз тажрибаси ўзининг фожиаларга ва қарама-қаршиликларга тўғрисида қарамай кўплаб Европа мамлакатлари тараққиётига ижобий таъсир қилди. Чунки у авваломбор сиёсий шиорлар нисбати остида инсон ҳуқуқлари ва қонунларга нописандлик билан қараш қандай фожиага олиб келишини кўрсатди. Айнан ана шу сабоқлар туфайли Европада ва Америкада "ҳуқуқий давлат" назарияси қўллаб-қувватланди.

Бу даврга келиб полиция фаолиятига икки хил ёндашув тўла шаклланди. Булар "британча" ва "континентал-европача" ёндашувлардир. Уларнинг асосида полиция вазифаси доирасини икки

хил тушуниш ётади. Буюк Британияда полицияга ўта асосий вазифа: тартибни сақлаш, жиноятларни фош этиш ва шаҳарларда йўл ҳаракатини тартибга солиш юклатилган эди.

Австрия, Германия, Франция, Италия, Испания каби бошқа Европа мамлакатларида полициянинг вазифалари доираси анча кенг эди. Жумладан, кенг маънодаги жиноятчиликнинг олдини олиш ҳам унга юклатилганди. Масалан, Пруссияда ветеринария, овчилик, ўт ўчириш (ёнгин хавфсизлиги), балиқчилик полициялари мавжуд бўлган.

Буюк Британияда жойлардаги полиция идораларига сайлаб қўйиладиган ҳокимият вакиллари умумий раҳбарлик ва назорат қилган. Фақат Лондондагина қироллик полицияси фаолият кўрсатган. Унинг бошлиғи қирол томонидан тайинланган, фаолияти йўналишини Ички ишлар вазири белгилаб берган. Пойтахтда маҳаллий раҳбарлар, идоралар полиция ишига аралаша олмасди.

XX аср бошларида Франция Республикасида бу тизим икки

қисмдан иборат эди: давлат полицияси ва муниципал (маҳаллий) полиция. Биринчиси кўпчиликни ташкил этиб, вилоятлар ва шаҳарларда фаолият кўрсатган. Иккинчиси фақат шаҳарларда мавжуд бўлган. Аммо барча жойлардаги полиция кучларига президент тайинлаган амалдорлар — префектлар ва комиссарлар раҳбарлик қилишган.

Полиция вазифасини давлат номидан бевосита полициянинг ўзи ҳамда жандармерия корпуси бажарган. Жандармерия Наполеон I томонидан армия тамойилига кўра тузилган ва қуроллантирилган эди. Корпус ҳарбий ваколатга эга бўлиб, Қуролли Кучларнинг таркибий қисми деб ҳам ҳисобланган. Кундалик хизматда эса жандармерия ходимлари жамоат тартибини сақлашда ички ишлар вазирига, жиноятларни очиш ва тергов қилишда адлия вазирига, хизматни ўташ, тартиб-интизом ва моддий таъминот масаласида ҳарбий вазирига бўйсунган.

Германия конституциясида полиция тўғрисида умуман гапирилмаган. Шунинг учун ҳам бу мамлакатда ягона намунадаги полиция тизими бўлмаган. Ҳар қайси қироллик, герцоглик ёки эркин шаҳар бу масалани мустақил ҳал қилган. Масалан, Пруссия, Бавария ва Саксонияда барча йирик шаҳарлар полициялари қироллик ИИВга бўйсундирилган эди. Берлин полицияси эса Пруссия ички ишлар вазирининг умумий раҳбарлиги остида ишларди. Полиция фаолиятига қирол томонидан тайинланган полицай-президент бевосита бошчилик қиларди.

1845 йилда Германия империясида ҳам Франциядагига ўхшаб жандармерия тузилди. Бу корпус хизмат юзасидан ИИВга бўйсунарди. Таъминот масаласи эса ҳарбий вазирликка юклатилганди.

Марказий ва Шарқий Европа мамлакатларида XX аср бошларида асосан марказлашган полиция модели таркиб топди. Австрия-Венгрия, Болгария, Руминия, Сербияда полиция кучларига ИИВ ва ҳукуматнинг жойлардаги вакиллари раҳбарлик қилишган. Маҳаллий ҳокимиятнинг полицияга таъсири кучсиз эди. Буни марказий ҳукмдорларнинг кўп миллатли давлат шароитида жойларда ўз ҳокимиятини мустаҳкамлаш, ташқи хавфдан ишончли ҳимояланиш каби омиллар билан изоҳлаш мумкин.

(Давоми бор).

Хориж матбуоти материаллари асосида тайёрланди.

Аслаҳахона

«ПИТОН»

Кольт "Питон" дунёда энг яхши, ишончли револьверлардан ҳисобланади.

Фақат "Питон"нинг бир камчилиги бор. Барабанига кам - атиги 6 та патрон сиғади. У анчайин қиммат бўлгани учун ҳамма полиция бўлинмалари бюджетига ҳам тўғри келавермайди.

Тактик-техник тавсифа

Калибри: .357 Магнум

Патронсиз оғирлиги: 1,116 кг

Ўқнинг бошланғич тезлиги: 450м/сек

Ўқдонининг сизими: 6 та патрон

Фойдаланилиш доираси: фуқаролик ва ҳарбий полициянинг айрим бўлинмалари.

Навбатчилик қисми хабарлари

УМАР ХАЙЁМ ДЕЙДИКИ...

"Ичсанг, ақл-ҳушингдан бегона бўлма". Ҳойнаҳой, чирчиқлик Дилшод И. бу рубойини ўқимган кўринади. Бўлмаса маст бўлиб жанжал кўтаргани етмаганидай хотинининг қорнига пичоқ тикармиди. Тошкентлик Александр К. эса мастлик устида ўз ўглини пичоқлаб ўлдириб қўйди. Ичсанг, хурмачангга сиққунча ич-да, номард!

АНҲОР БЎЙИДАГИ УЧРАШУВ

Боғишамол туманилик Али А. маҳалладоши Галинани анҳор бўйида учратиб қолди. Танишбилишлар кўришганда нима сўрашади? Ҳолаҳвол, дерсиз. Тўғри, аммо Али аёлдан пул сўради. Бермасанг, итариб анҳорга тушириб юбораман, чўкиб ўласан деб, Галинанинг қўлидаги 50 АҚШ долларини тортиб олди. Энди улар суд залида учрашишади.

ОҒУФУРУШЛАР

Ургут ўзининг боғ-роғлари, тоғ бағридаги оромгоҳлари, мусатфо ҳавоси билан машҳур. Қаҳқор Ў. ана шундай донги кетган туман шаънига доғ туширди. У 10 грамм героинни 300 АҚШ долларига сотаётганда қўлга олинди.

Афсуски, унга ўхшаган оғуфурешлар бошқа жойларда ҳам учраб туради. Тезкор тадбирлар чоғида гулистонлик Муҳаббат Р.нинг уйдан 23 грамм героин топилгани бу гапимизнинг исботидир.

«ТАДБИРКОРЛИК»НИ ҚАРАНГ

Бозор иқтисодиёти кишиларнинг ўз қобилиятларини намоён қилишларига кенг йўл очиб берди. Айниқса, тадбиркорларнинг кўни тугди, дейиш мумкин. Биров фермерлик қиляпти, кимдир цех очган. Урганч тумани тадбиркорлар палатаси масъул ходими Бобожон Ф. ҳам "истеъдоди"нинг янги қиррасини намоён этди. У 1 кило симобни 4500 АҚШ долларига сотаётганда қўлга олинди.

БИР ҚАДАМ...

Ошиғу ошуфта дилга икки дунё бир қадам. Чунки у ишқдан маст. Баъзан чин маънодаги мастга ҳам ҳаёт билан ўлим ораси бир қадам бўлиб қолади. Пойтахтимишда истиқомат қилувчи Воҳид А. куппа-кундуз кўни кайфи баланд ҳолда 4-қаватда жойлашган уйининг балконига чиқди. Ким билади, дейсиз, учгиси келдими ё ўзини биринчи қаватда деб ўйладими, яна бир қадам қўйди. Ва ... пастга тушиб кетди. Уни олиб боришайтганда касалхонага йўлда жони узилди.

Ёз — ўтсин соз!

Ёзда кўл ва ҳовузлар, тез оқар дарёларда чўмиламани, деб фарқ бўлаётганлар ҳам йўқ эмас. Кундалик тезкор маълумотларга кўз югуртирар эканмиз, бундай нохуш ҳодисаларга бот-бот дуч келамиз. Албатта, иссиқ ҳавода ҳар ким ҳам соя-салқин жой қидириб қолади. Болакайлар учун эса чўмилишдан яхшиси йўқ. Аммо катталарнинг бефарқлиги туфайли назоратдан четда қолган фарзанднинг ўзбошимчалиги фожиа билан тугаши мумкин.

СУЗИШНИ БИЛАСИЗМИ?

Шу йил 17 май куни Тошкентдаги Қўйлик деҳқон бозори худудидан оқиб ўтувчи Чирчиқ дарёсига чўмилишга келган 10 ёшли Павел К. сувга чўкиб кетди. Орадан икки кун ўтгач, Учқўрғон туманилик мактаб ўқувчиси Дилшод М. ва унинг ҳамқишлоғи Олимжон М.лар Норин дарёсидан сузиб ўтаётганларида фарқ бўлганлар. 20 май куни эса Сирдарёда чўмилаётган 1984 йилда туғилган Илҳом С. ҳам сув домига кетган. Шу куннинг ўзига Чортоқ туманилик 2-синф ўқувчиси Аъзамжон Р. назоратсиз ҳолда ҳовузда чўмилаётиб чўкиб кетган.

Афсуски, бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Энг ачинарлиси, нобуд бўлаётганларнинг аксариятини болалар ва ўсмирлар ташкил этади. Албатта, бу ёшда уларда хавф-хатарни ҳис этиш, эҳтиёткорлик туйғуси етарлича шаклланиб улгурмаган бўлади. Демак, ўз кучи ва имкониятини ҳам чамалай олмайди. Боз устига, катталарнинг назоратсиз қолишган. Мана сизга фожианинг сабаби.

Агарда ўқувчиларнинг ёзги таътили эндигина бошлангани ҳамда жазирама кунлар ҳали олдинда эканини ҳисобга олсак, назоратни кучайтиришимиз зарур.

И. МИНАВАРОВ,
милиция майори.

Тадбир

ТОЗА ҲАВО — ТАНГА ДАВО

Мамлакатимизда автомобиллардан чиқаётган зарarli газнинг меъерини аниқлаш, унинг экологик ҳолатини назорат қилиш, энг муҳими, атроф-муҳит мусаффолигини таъминлаш борасида бир қатор ижобий ишлар қилинмоқда. Шулардан бири ҳар йили ўтказилаётган "Тоза ҳаво" ойлигидир.

Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Табиати муҳофазаси қилиш Давлат қўмитаси ҳамда республика Ички ишлар вазирлиги ҳамкорлигидаги бу тадбирнинг биринчи босқичи 10 майда якунланди.

Автотранспорт воситаларини ҳар чорақда экологик кўриқдан ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Улардан чиқаётган зарarli газ белгиланган меъёрга бўлса, ҳайдовчига уч ой муддатга экологик талон берилади.

Тадбирни самарали ўтказиш мақсадида вилоятимизнинг серкатнов йўллари билан Бўз, Олтинкўл, Хўжаобод туманлари ҳамда Андижон шаҳри худудларидаги "Экология" масканлари транспортларнинг экологик ҳолатини аниқлайдиган махсус асбоб-ускуналар билан таъминланди.

Ғ. АБДУЛЛАЕВ,
милиция майори.

Қарши шаҳар ИИБ ЙҲХ бўлинмаси тарғибот ва ташвиқот нозири, милиция лейтенанти **МАҚСУД САМАДОВ** соҳа мутахассислари иштирокида автомашинанинг экологик аҳволини кўздан кечирмоқда.

О. ПРИМОВ
олган сурат.

Муҳтарам муштарийлар! Машҳур ҳинд кинорежиссёри ва актёри Раж Капурга бағишланган ушбу криптограммани ҳал қилсангиз, у айтган дурдона сўзларни билиб оласиз.

КРИПТОГРАММА

1	2	3	4	5	2	2	6	7	4
4	1	8	2	10	3	4	1		
16							4	8	
7	2							9	
1	16						6	10	
2	4						11		
10	10						1	11	
7	9						16	12	
1	22						4	13	
9								4	
5	2						1	1	
	6						4	7	
13	21							17	
4	20						2	5	
3		3	4	19	2	13	4	18	2
15		4	7	2	14	9	5		2

ЎТГАН СОНДА БЕРИЛГАН КРОССВОРДНИНГ ЖАВОБЛАРИ
Энига: 1. Лалмикор. 4. Шанбалик. 9. Нота. 10 Улуш. 11. Космодром. 14. Радон. 15. Архар. 16. Кашмири. 18. Крейсер. 19. Эчкмар. 23. Бинокор. 24. Селен. 25. Мопед. 29. Гипербола. 31. "Реал". 32. Азот. 33. Телескоп. 34. Пардевор.
Бўйига: 1. Лонжерон. 2. Лото. 3. Китоб. 5. Нишон. 6. Лола. 7. Қошғарий. 8. Деорама. 12. Контейнер. 13. Ирисметов. 16. Косиб. 17. Инкор. 20. Фосфорит. 21. Қоқирим. 22. Редуктор. 26. Минск. 27. Аллюр. 28. Насл. 30. Азов.

ОЧКИЧ СЎЗЛАР

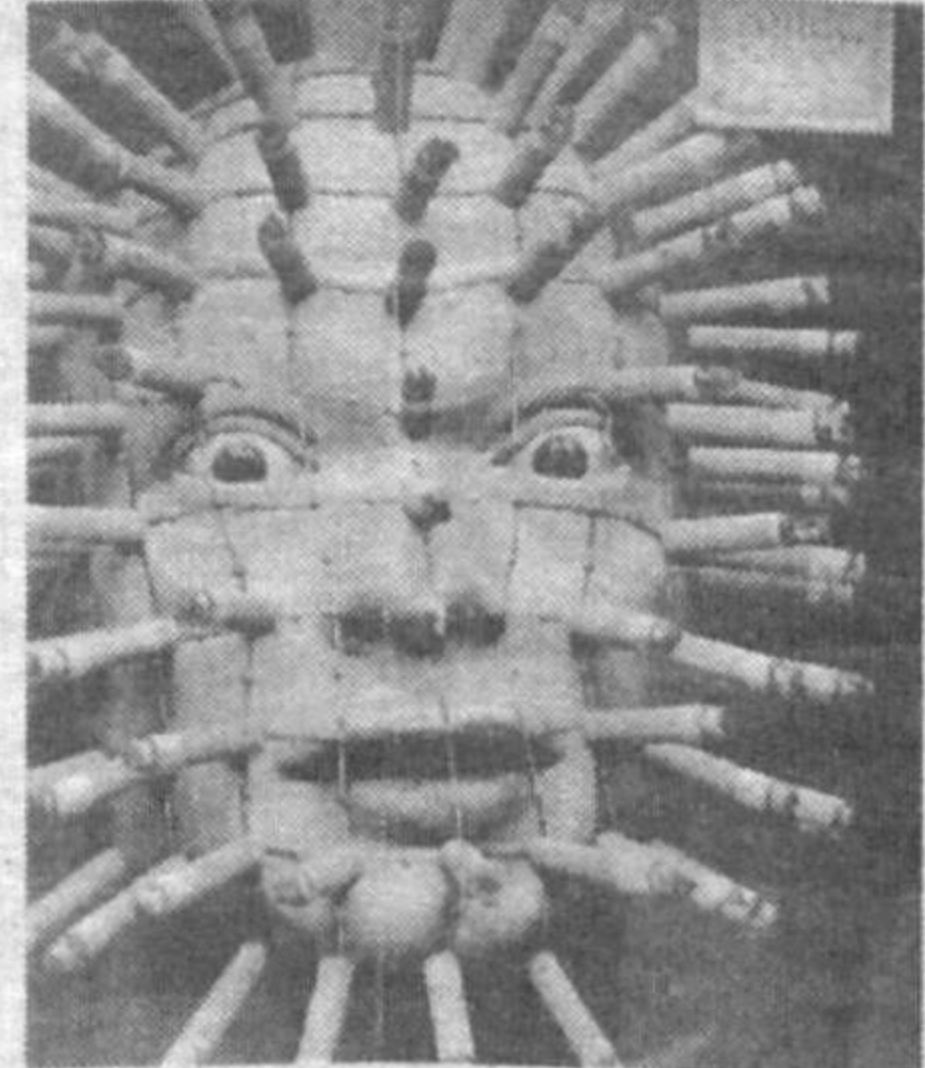
- I. "Дилгинанг ёнида мақсад-манзилим, О маҳбубам менинг, маҳбубам менинг". Томошабинларни ҳаяжонга солувчи бу кўшиқ Раж Капурнинг қайси фильмидан олинган? — "13,4,1,7,4,3".
- II. "Жаноб-420" фильмида Видхя ролини ижро этган ҳинд киноактрисаси — 1,4,12,7,2,13.
- III. "Дайди" кинофильми бош қаҳрамонининг исми — 12,4,18.
- IV. Бош ролларни Риши Капур ва покстонлик актриса Зебо уйнаган машҳур ҳинд кинофильмининг номи — "21,2,1,4".
- V. "Сангам" фильмининг бош қаҳрамони — 13, 11, 1, 16, 4, 12.
- VI. "15,10га хизмат — олий ҳиммат" (мақол).
- VII. Р. Капурнинг укасини исми — 6,4,6,2.
- VIII. Санъат тури — 8,9,6,2,8.
- IX. Раж Капурнинг ўглининг исми — 12,4,1,16,19, 2,12.
- X. "Ютуқ 4,5,13,4,12,2, 20,17 дадил ҳаракат қилувчиларга насиб этади" (Жавоҳарлал Неру).
- XI. Раж Капурга хос одат — 19,4,14,2,10,5,4,6,10,2,5.
- XII. Машҳур ҳинд кино юлдузининг исми — 4,3,2,17,4,22,19.

Тузувчи Ҳамидулла АБДУЛЛАЕВ.

31 май — Халқаро кашандаликка қарши кураш куни

КАШАНДАЛИК ВА САЛОМАТЛИК

Тамаки таркибида 500 га яқин биологик фаол моддалар борлиги аниқланган. Шулардан аксари танада ҳар хил касалликлар уйғотиш хусусиятига эга. Чекувчи тамаки тутунини ичига тортаётган вақтда сигаретнинг учидаги ҳарорат 600°C гача етар экан. Тутун таркибида 300 га яқин зарarli моддалар бор.

Сигарет тутаётган вақтда ўзидан никотин, ис газы, карбонат ангидрид, кўрғошин, олтингугурт, бензопирен, аммиак ва кўпгина бошқа зарarli моддалар чиқаради. Никотин тутуннинг энг зарarli таркибий қисми ҳисобланади. Тамаки тутунини биринчи навбатда асаб тизимига ёмон таъсир этади, кишини ланж қилади. Хотира ва диққат-эътибор сусаяди, меҳнат қобилияти пасаяди. Никотин бош мия томирларини торайтириб, дағаллаштиради. Натижада миянинг озикланиши ёмонлашади, қон босими ошиб, кишини бош оғриғи, айланиши безовта қилади.

Инсон вужудида тамакидан зарар топмайдиган бирор аъзо ёки тизим йўқ. Чекиш юракни қон билан таъминловчи коронар артерияларни зарарлаб, умумий атеросклероз ривожланишига сабаб бўлади. Упка, оғиз бўшлиғи, кекирдак, ҳалқум, қизилўнғач, ошқозон, ичак, жигар, ўт пуфағи, меъда ости бези саратони касалликларини келтириб чиқаради. Кашандалик жинсий фаолликка ҳам салбий таъсир кўрсатади. Сурункали чекиш вужуднинг қаршилиқ қобилиятини сусайтириб, турли микроблар фаолияти учун кенг йўл очади. Эндокрин безлар тизими бузилиб, қандли диабет, бўқоқ каби хасталиклар ривожланади. Чекувчи аёлларда ҳомиладорлик даври эрта тугаши, вақтдан илгари туғуруқлар келиб чиқиш каби ҳолатлари чекмайдиган аёлларга нисбатан 2-3 марта кўп учрайди. Туғма жисмонан норасо болалардан 70 фоизга яқинининг ота-оналари кашанда эканлиги аниқланган. Барвақт чекиш кўпинча қизларнинг ҳайз кўриши издан чиқишига сабаб бўлади. Чекишни эрта бошлаган болалар ақлий ва жисмоний ривожланиш жиҳатдан ўз тенгқурларидан анча орқада қолишлари исботланган. Уларда гиёҳвандлик моддаларга борган сари тобора кучлироқ эҳтиёж туғилади.

Шунингдек, инсон хотирасининг энг ашаддий душмани никотин бўлиб, у ичкилик билан қўшилса, бундан баттарроқ оқибатларга олиб келади.

Демак, киши бу одатдан қанчалик эрта воз кечса саломатлиги учун шунчалик яхши бўлади. Киши ҳар қанча кашанда бўлса ҳам, чекишдан қутулиши мумкин. Бунинг учун унда мустаҳкам ирода бўлиши, сигаретлар сонини аста-секин камайтириб бориши зарур. Энг асосийси, кашандаликка ундовчи вазиятлардан, улфатлардан нарироқ юриш керак бўлади. Чекишдан воз кечиш қийин кечса шифокор-наркологларга мурожаат қилиш лозим.

С. МУҲАММАДИЕВ,
доцент.

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI IIV BIRLASHGAN TAHRIRIYATI

MANZILIMIZ: 700029, Toshkent, Yunus Rajabiy ko'chasi, 1

Bosh muharrir Shuhrat MURODOV

Bosh muharrir o'rinbosari v.b. **Murod TILLAYEV**
Mas'ul kotib **R. BERDIYEV**

Navbatchi **Q. SHOKIROV**
Sahifalovchi **Z. BOLTAYEV**
Musahhah **G. XOLIQOVA**

TELEFONLAR:
Bosh muharrir o'rinbosari 139-75-69.
Kotibiyat 59-20-96.
muxbirlar bo'limi 139-75-69.
Buxgalter 139-75-37.
Faks 132-05-51.

E-mail: urmysd@globalnet.uz

Tahririyat hisob raqami 2021000700447980001, MFO 00421.

"Ipak yo'li" aksiyadorlik investitsiyaviy tijorat banking Mirzo Ulug'bek bo'limi.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi Davlat matbuot qo'mitasida 00007 raqam bilan ro'yxatga olingan

Buyurtma Γ — 399. Bosilish — ofset usulida. 42853 nusxada chop etildi.

Obuna raqamlari: Yakka tartibda — 180
Tashkilotlar uchun — 366

Gazeta haftaning payshanba kunlari chiqadi.
Bosishga topshirish vaqti — 20.00.
Bosishga topshirildi — 20.00.

"SHARQ" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi boshmaxonasida chop etildi.
Korxonaning manzili: Buyuk Turon ko'chasi 41-uy.
1, 2, 3, 4, 5, 6.